

SEANCES DU JEUDI 4 FEVRIER 1993
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 4 FEBRUARI 1993

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

MATIN

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1529.

MOTION D'ORDRE:

Orateurs: MM. De Croo, Erdman, De Roo, M. le Président, p. 1529.

ORDRE DES TRAVAUX:

Orateurs: M. le Président, M. De Croo, p. 1530 et p. 1541.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi créant un Centre pour l'égalité ethnique.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. De Loor, rapporteur, Pede, de Donnée, Suykerbuyk, Vancrombruggen, Pataer, Flagothier, Tavernier, Verreycken, p. 1530 et p. 1541.

Discussion et vote des articles, p. 1544.

Projet de loi ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1992 — section 32 — ministère des Affaires économiques.

Discussion et vote des articles, p. 1546.

INTERPELLATION (Discussion):

Interpellation de M. de Donnée au Premier ministre sur « la détérioration de la situation économique du pays et ses conséquences sur l'emploi, le chômage, le plan de convergence européen, le budget et la sécurité sociale ».

Orateurs: MM. de Donnée, De Croo, M. Dehaene, Premier ministre, p. 1535.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1992-1993
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1992-1993

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1529.

MOTIE VAN ORDE:

Sprekers: de heren De Croo, Erdman, De Roo, de Voorzitter, blz. 1529.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Sprekers: de Voorzitter, de heer De Croo, blz. 1530 en blz. 1541.

ONTWERPEN VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet tot oprichting van een Centrum voor etnische gelijkheid.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren De Loor, rapporteur, Pede, de Donnée, Suykerbuyk, Vancrombruggen, Pataer, Flagothier, Tavernier, Verreycken, blz. 1530 en blz. 1541.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1544.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1992 — sectie 32 — ministerie van Economische Zaken.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1546.

INTERPELLATIE (Bespreking):

Interpellatie van de heer de Donnée tot de Eerste minister over « de verslechterde economische toestand van ons land en de gevolgen daarvan op de werkgelegenheid, de werkloosheid, het Europees convergentieplan, de begroting en de sociale zekerheid ».

Sprekers: de heren de Donnée, De Croo, de heer Dehaene, Eerste minister, blz. 1535.

APRES-MIDI

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1549.

COMMUNICATIONS:

Page 1549.

Cour d'arbitrage.

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération):

Pages 1549 et 1570.

Mme Delcourt-Pêtre. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice de l'art de guérir, de l'art infirmier, des professions paramédicales et aux commissions médicales, en vue de la réglementation de l'exercice de la kinésithérapie.

MM. de Donnée et Foret. — Proposition de loi relative aux concessions de service public.

Mme Herzet et consorts. — Proposition de loi modifiant l'article 369bis du Code pénal relatif à l'enlèvement d'enfants.

MM. Hasquin et Monfils. — Proposition de loi modifiant l'article 98 de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité.

PROPOSITION DE LOI (Retrait):

Page 1550.

Proposition de loi relative à l'exercice de la kinésithérapie, qui est actuellement pendante à la commission de la Santé publique et de l'Environnement.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de M. Dierickx au ministre des Affaires sociales sur « l'exécution de l'arrêté royal n° 407 du 18 avril 1986 modifiant et complétant la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux ».

Orateurs: M. Dierickx, M. Moureaux, ministre des Affaires sociales, p. 1550.

Interpellation de M. Ulburghs au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « le point de vue de la Belgique dans l'affaire des 415 expulsés palestiniens, à l'occasion de la visite de Shimon Perez à la Communauté européenne en février ».

Orateurs: M. Ulburghs, M. Claes, Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères, p. 1552.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1549.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 1549.

Arbitragehof.

VOORSTELLEN VAN WET (Inoverwegingneming):

Bladzijden 1549 en 1570.

Mevrouw Delcourt-Pêtre. — Voorstel van wet tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de geneeskunst, de verpleegkunde, de paramedische beroepen en de geneeskundige commissies, met het oog op de reglementering van de uitoefening van de kinesithérapie.

De heren de Donnée en Foret. — Voorstel van wet betreffende de concessies voor het verrichten van openbare diensten.

Mevrouw Herzet c.s. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 369bis van het Strafwetboek betreffende de ontvoering van kinderen.

De heren Hasquin en Monfils. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 98 van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

VOORSTEL VAN WET (Intrekking):

Bladzijde 1550.

Voorstel van wet betreffende de uitoefening van de kinesithérapie, dat thans aanhangig is bij de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van de heer Dierickx tot de minister van Sociale Zaken over « de uitvoering van het koninklijk besluit nr. 407 van 18 april 1986 tot wijziging en aanvulling van de wet van 23 december 1963 op de ziekenhuizen ».

Spreekers: de heer Dierickx, de heer Moureaux, minister van Sociale Zaken, blz. 1550.

Interpellatie van de heer Ulburghs tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « het standpunt van België inzake de 415 uitgewezen Palestijnen, naar aanleiding van het bezoek van Shimon Perez aan de Europese Gemeenschap in februari ».

Spreekers: de heer Ulburghs, de heer Claes, Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken, blz. 1552.

REVISION DE LA CONSTITUTION (Discussion des articles):

Orateurs: MM. de Donnée (motion d'ordre), Erdman, M. le Président, p. 1554.

Révision de l'article 26 de la Constitution.

Orateurs: MM. Goovaerts, de Donnée, M. Dehousse, ministre de la Politique scientifique, MM. Benker, Desmedt, Hasquin, Van Belle, Monfils, Lallemand, p. 1555.

COMMUNICATION DE M. LE PRESIDENT:

Page 1569.

PROPOSITIONS (Dépôt):

Page 1570.

MM. Gevenois et Taminiaux. — Proposition de loi tendant à attribuer un statut professionnel aux kinésithérapeutes.

M. H. Van Rompaey. — Proposition de résolution concernant l'oppression des Kurdes en Turquie.

M. Goossens:

- a) Proposition de loi portant amnistie en faveur des victimes de la répression qui suivit la seconde guerre mondiale;
- b) Proposition de loi portant obligation pour les organisations syndicales de se doter de la personnalité morale.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 1570.

Mme Maes au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur «les événements dramatiques de Kinshasa à la suite du coup d'Etat de fait de Mobutu et la manière dont le Gouvernement belge y a réagi».

M. Hatry au ministre du Commerce extérieur, et ministre des Affaires européennes sur «l'attitude du Gouvernement belge à l'égard du règlement proposé par la Commission européenne à l'égard des importations de bananes provenant de l'extérieur de la Communauté».

M. de Donnée au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur «la situation financière particulièrement dramatique de la Régie des Bâtiments, les causes et conséquences de celle-ci».

M. Ulburghs au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur «la position de la Belgique à l'égard de la situation politique au Zaïre».

M. Goovaerts au ministre des Finances sur «la privatisation d'une série d'actifs des pouvoirs publics».

HERZIENING VAN DE GRONDWET (Beraadslaging over de artikelen):

Sprekers: de heren de Donnée (motie van orde), Erdman, de Voorzitter, blz. 1554.

Herziening van artikel 26 van de Grondwet.

Sprekers: de heren Goovaerts, de Donnée, de heer Dehousse, minister van Wetenschapsbeleid, de heren Benker, Desmedt, Hasquin, Van Belle, Monfils, Lallemand, blz. 1555.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER:

Bladzijde 1569.

VOORSTELLEN (Indiening):

Bladzijde 1570.

De heren Gevenois en Taminiaux. — Voorstel van wet houdende toekenning van een eigen statuut aan de kinesitherapeuten.

De heer H. Van Rompaey. — Voorstel van resolutie aangaande de onderdrukking van de Koerden in Turkije.

De heer Goossens:

- a) Voorstel van wet tot verlening van amnestie aan slachtoffers van de repressie na de Tweede Wereldoorlog;
- b) Voorstel van wet tot verplichting van het aannemen van een rechtspersoonlijkheidsstatuut voor vakorganisaties.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 1570.

Mevrouw Maes tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over «de dramatische gebeurtenissen in Kinshasa als gevolg van de feitelijke staatsgreep van Mobutu en de wijze waarop de Belgische Regering hierop heeft gereageerd».

De heer Hatry tot de minister van Buitenlandse Handel, en minister van Europese Zaken over «de houding van de Belgische Regering ten aanzien van de regeling voorgesteld door de Europese Commissie in verband met de invoer van bananen uit landen die niet tot de EG behoren».

De heer de Donnée tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over «de uiterst dramatische financiële toestand van de Regie der Gebouwen en de oorzaken en gevolgen daarvan».

De heer Ulburghs tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over «de Belgische houding ten aanzien van de politieke situatie in Zaïre».

De heer Goovaerts tot de minister van Financiën over «de privatisering van een aantal overheidsactiva».

SOIR

SOMMAIRE:

REVISION DE LA CONSTITUTION (Discussion des articles):

Révision de l'article 26 de la Constitution.

(Reprise). — *Orateurs*: M. Foret, p. 1571.

Discussion des amendements:

Orateurs: MM. Van Belle, Monfils, Arts, rapporteur, Hasquin, Foret, Erdman, Cerexhe, de Donnée, p. 1573.

Révision de l'article 27 de la Constitution.

Orateurs: MM. Van Belle, Arts, rapporteur, de Donnée, Benker, p. 1577.

Discussion des amendements:

Orateurs: MM. Verreycken, Van Belle, de Donnée, Arts, rapporteur, Foret, p. 1581.

Révision de l'article 41 de la Constitution.

Orateurs: MM. Monfils, Benker, p. 1583.

ORDRE DES TRAVAUX:

Orateurs: M. le Président, MM. Lallemand, de Donnée, Van Belle, Verreycken, p. 1589.

AVOND

INHOUDSOPGAVE:

HERZIENING VAN DE GRONDWET (Beraadslaging over de artikelen):

Herziening van artikel 26 van de Grondwet.

(Hervatting). — *Spreker*: de heer Foret, blz. 1571.

Beraadslaging over de amendementen:

Sprekers: de heren Van Belle, Monfils, Arts, rapporteur, Hasquin, Foret, Erdman, Cerexhe, de Donnée, blz. 1573.

Herziening van artikel 27 van de Grondwet.

Sprekers: de heren Van Belle, Arts, rapporteur, de Donnée, Benker, blz. 1577.

Beraadslaging over de amendementen:

Sprekers: de heren Verreycken, Van Belle, de Donnée, Arts, rapporteur, Foret, blz. 1581.

Herziening van artikel 41 van de Grondwet.

Sprekers: de heren Monfils, Benker, blz. 1583.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Sprekers: de Voorzitter, de heren Lallemand, de Donnée, Van Belle, Verreycken, blz. 1589.

N. 53

SEANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 10 h 5 m.

CONGES — VERLOF

M. Kuijpers, pour raison de santé, demande un congé.
Verlof vraagt: de heer Kuijpers, om gezondheidsredenen.
— Ce congé est accordé.
Dit verlof wordt toegestaan.

Mme Cahay-André, MM. Collignon, pour d'autres devoirs;
Geens, pour raison de santé, et Goossens, à l'étranger, demandent
d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Cahay-André, de heren Collignon, wegens andere plichten; Geens, om gezondheidsredenen, en Goossens, in het buitenland.

— Pris pour information.
Voor kennisgeving aangenomen.

MOTIE VAN ORDE — MOTION D'ORDRE

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, het verheugt mij dat de Eerste minister hier aanwezig is, want ik wil gedurende enkele minuten de aandacht van de Senaat en in het bijzonder van de Voorzitter vragen voor een belangrijk probleem.

Men weet dat de Regering, wanneer zij een wetsontwerp indient, behalve wanneer het budgettaire aangelegenheden betreft, verplicht is het advies van de Raad van State te vragen. Men weet ook — en ik betreur het — dat wanneer de Regering in ruime mate haar wetsontwerpen amendeert, zij op dat ogenblik het advies van de Raad van State niet meer vraagt en dat zij dit ook niet nodig blijkt te hebben.

In die omstandigheden kan de bevoegdheid van de Koning om wetsontwerpen in te dienen, worden omzeild door later, via de Regering, het ingediende wetsontwerp fundamenteel te amendementen.

Anderzijds hebben wij gezien dat collega's van de Senaat een belangrijk wetsvoorstel hebben ingediend tot wijziging van de bijzondere wet tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

Mijnheer de Voorzitter, ik waardeer dat u te gepasten tijde en op een gepaste wijze de Raad van State hierover hebt geraadpleegd. Het document dat wij van de Raad van State ontvingen,

was een goed document. Men kan hierover van mening verschillen. Ik had trouwens met de heer Erdman reeds een ideeënwisseling over dit onderwerp.

Thans stel ik vast dat sommige senatoren opnieuw, maar in de vorm van amendementen, hun eerste voorstel hebben gewijzigd en zelfs aangevuld. Dat is uiteraard hun recht, mijnheer De Roo. Ik ben de laatste om het recht van een senator te doen beknotten.

Wanneer ik deze niet eenvoudige noch gemakkelijke toevoeging van deze fundamentele amendementen goed heb begrepen, stel ik vast dat het om een nieuw hoofdstuk gaat dat bij amendement aan het wetsvoorstel tot wijziging van de wet met bijzondere meerderheid wordt toegevoegd. Ik weet niet welke de reden hiervan is. Wellicht was de meerderheid nog niet klaar met het beëindigen van dit nieuwe hoofdstuk. Het hoofdstuk heeft belang met betrekking tot een materie die ook in de akkoorden tot regionalisering is opgenomen, met name de landbouw. Dit vormt een zeer complex systeem, waarop ik nu niet verder zal ingaan.

Ik heb de inhoud kort bestudeerd en kan besluiten dat de vier of vijf amendementen die worden toegevoegd door de collega's die het eerste wetsvoorstel hadden ingediend, inhoudelijk van dezelfde aard zijn als het wetsvoorstel zelf.

Ook bij deze amendementen ter vervollediging of ter «aandikking» van het eerst ingediende wetsvoorstel — ik zou het ook een gecamoufleerd wetsontwerp kunnen noemen — kan de Voorzitter zonder tijdverlies de Raad van State raadplegen. Ik meen dat dit noodzakelijk is. De materie laat dit trouwens ook toe. Deze procedure werd gevolgd voor het eerste wetsvoorstel. Indien u de Raad van State zou verzoeken zijn advies met bekwame spoed te formuleren, zou u *qualitate qua* een dienst bewijzen aan de Hoge Vergadering met het oog op een betere begripsvorming over deze ingewikkelde materie.

Wij hebben de logica die u hebt gevolgd voor het eerste advies van de Raad van State ten zeerste geapprecieerd en wij verzoeken u deze ook te volgen voor deze bijkomende amendementen, want hoe belangrijk deze aangelegenheid ook is, *l'accessoire suit l'essentiel*.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman. — Mijnheer de Voorzitter, mag ik collega De Croo een vraag stellen? Begrijp ik goed dat zijn vraag is gebaseerd op de overweging dat het hier gaat om amendementen die een

nieuw hoofdstuk aan het voorstel toevoegen en als dusdanig geen rechtstreeks verband hebben met de rest van het voorstel? Zou hij deze vraag ook hebben gesteld indien het zou gaan om amendementen die ertoe strekken verbeteringen aan te brengen in de lijn van het reeds uitgebrachte advies van de Raad van State?

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, ik apprecieer wat collega Erdman zegt, maar naar mijn oordeel voegen de artikelen 69bis, 69ter, 69quater en 69quinquies inderdaad een nieuw hoofdstuk toe aan het voorstel. Ik ben dan ook van oordeel dat daarover nogmaals advies moet worden gevraagd, net zoals dit ook is gebeurd voor het eigenlijke voorstel en ik apprecieer dat. Geloof mij vrij, ik voer geen oppositietaal. De vraag van de heer Erdman is zeer subtiel en is eigen aan zijn ingesteldheid. Hij zegt het volgende: wanneer de Raad van State erop wijst dat het wetsvoorstel niet volmaakt is, weten wij dat *la perfection n'est pas de ce monde. Sinon nous n'y serions plus*.

De heer Erdman. — Vooral omdat u er niet aan hebt meegewerkt!

De heer De Croo. — Inderdaad, maar ik stel vast dat degenen die er wel aan hebben meegewerkt, ook de onvolmaaktheden ervan erkennen! Dat is het begin van de wijsheid en dat siert hen. Wanneer een amendement wordt ingediend om aan het advies van de Raad van State tegemoet te komen, dan kan ik daarover geen tweede advies van de Raad van State vragen, want dan zijn wij *comme des poupées russes* en zou de Raad van State in onze plaats het werk doen en dat is niet zijn taak. Indien u de opmerkingen van de Raad van State in amendementen wil omzetten, stel ik dat op prijs, maar hier gaat het over iets anders.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman. — Mijnheer de Voorzitter, na deze toelichting van collega De Croo en in aanmerking nemend dat bij de Raad van State kan worden aangedrongen op een snel tussenadvies, meen ik dat het inderdaad misschien het beste is dat u ter vervollediging van het eerste advies het initiatief neemt ook het advies te vragen voor de beperkte amendering.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Roo.

De heer De Roo. — Mijnheer de Voorzitter, na deze toelichting wil ik graag op het volgende wijzen. De amendementen die door de heer Herman Van Rompuy en consoorten nu werden ingediend, houden reeds rekening met het advies van de Raad van State, maar over de problematiek van de landbouw werd inderdaad een nieuw hoofdstuk toegevoegd. Indien u van oordeel bent, mijnheer de Voorzitter, dat een advies van de Raad van State over deze laatste materie moet worden gevraagd, dring ik er toch op aan dat dit het begin van de bespreking over de bijzondere wet in geen geval vertraagt. Niets staat ons immers in de weg in de commissie reeds de bespreking aan te vatten, zonder dat het advies over de landbouwproblematiek reeds werd gegeven. Er zijn immers voldoende andere materies om de bespreking te laten beginnen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, om te vermijden dat mijn betoog zou worden beschouwd als een soort achterhoedegevecht, wat het zeker niet is, verklaar ik technisch gezien hier tegen geen bezwaar te hebben. Wij kunnen de bespreking in de commissie niet laten afhangen van een advies van de Raad van State dat eventueel vijf of tien dagen op zich kan laten wachten. Wij kunnen dus rustig de bespreking aanvangen over de materies waarover reeds advies werd uitgebracht, voor zover ze geen verband houden met de amendementen. Ik heb dus geen bezwaar tegen het voorstel van de heer De Roo. Ik zou het wel op prijs stellen dat het advies wordt gevraagd over de «nieuwe onderdelen» voor zover er geen verband is met de reeds uitgebrachte adviezen.

De Voorzitter. — Het voorstel van de heer De Croo is gebaseerd op artikel 52bis, primo, waarbij de Senaatsvoorzitter de discretionnaire bevoegdheid heeft om al dan niet de Raad van State te raadplegen. Ik dank de heer De Croo voor zijn genuanceerd voorstel. Ik dank eveneens de heren Erdman en De Roo voor hun wijze raad. Ik zal later op de dag mijn beslissing te kennen geven.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, in verband met de werkzaamheden van vanochtend stel ik voor de bespreking van het ontwerp van wet tot oprichting van het Centrum voor ethische gelijkheid nu aan te vatten.

En ce qui concerne le déroulement des travaux prévus à notre ordre du jour, je vous propose d'interrompre, vers 11 heures, la discussion générale du projet de loi créant un Centre pour l'égalité ethnique afin de permettre à M. de Donnée de développer l'interpellation qu'il adresse au Premier ministre, lequel n'est disponible que ce matin. Nous poursuivrons ensuite la discussion générale du projet de loi précité.

Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, ik was niet van zins hierop te reageren. Ik ben het ermee eens dat, aangezien de Eerste minister beschikbaar is, alles normaal verloopt zoals u hebt aangekondigd.

Ik heb toch een kleine opmerking waarbij ik uw persoon, mijnheer de Voorzitter, niet wil betrekken. De heer Vermeiren heeft een verzoek tot interpellatie gericht tot de minister van Landsverdediging ingediend. Deze interpellatie kan, vermoedelijk door een misverstand, vandaag niet doorgaan. Ik heb dan van de heer griffier — en ik dank hem daarvoor — vernomen dat deze interpellatie zo spoedig mogelijk, vermoedelijk dinsdag, aan de orde zal komen. Daarom wens ik vandaag deze zaak niet verder te beklemtonen.

De Voorzitter. — Dank u, mijnheer De Croo, dit geeft mij de gelegenheid te bevestigen dat er ingevolge een consensus die vorige week is bereikt vandaag drie interpellaties plaatsgrijpen, waaronder de interpellatie van de heer de Donnée gericht tot de Eerste minister. De andere interpellaties, waarvan sommige inderdaad vrij dringend zijn, onder meer de interpellatie van de heer Vermeiren, zullen zo spoedig mogelijk worden gehouden. Ik zal vanmiddag in de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden voorstellen deze interpellaties dinsdag aanstaande te laten plaatsgrijpen.

Is de Senaat het hiermee eens?

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux? (*Assentiment.*)

Dan is hiertoe besloten.

Il en sera donc ainsi.

ONTWERP VAN WET TOT OPRICHTING VAN EEN CENTRUM VOOR ETNISCHE GELIJKHEID

Algemene beraadslaging

PROJET DE LOI CRÉANT UN CENTRE POUR L'ÉGALITÉ ETHNIQUE

Discussion générale

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot oprichting van een Centrum voor etnische gelijkheid.

Nous abordons l'examen du projet de loi créant un Centre pour l'égalité ethnique.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer De Loor, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp van wet, door de Kamer van volksvertegenwoordigers aangenomen op 15 oktober 1992, werd in de commissie van Binnenlandse Zaken toegelicht door de Eerste minister en aan de bespreking werd eveneens deelgenomen door de minister van Binnenlandse Zaken.

Er dient op gewezen dat dit wetsontwerp een parlementair initiatief is dat als voorstel door de verschillende politieke families werd ingediend in de Kamer.

Het werd ruimschoots geïnspireerd door het werk van het Koninklijk Commissariaat voor migrantenbeleid. Het is de bedoeling de opdracht van het koninklijk commissariaat, die eind deze maand ten einde loopt, voort te zetten door dit centrum.

De Regering heeft zich aangesloten bij dit wetsvoorstel en heeft met een aantal amendementen vooral de administratieve positie van het centrum en zijn personeel willen verduidelijken.

De opdracht van het centrum behelst dus niet het bevorderen van de gelijkheid in het algemeen maar van de gelijkheid van kansen ten overstaan van ras, huidskleur, afstamming, afkomst of nationaliteit.

Hoewel de Regering zelf een andere benaming had voorgesteld, namelijk « Centrum voor gelijke kansen » was men de mening toegedaan dat er een discrepantie zou ontstaan tussen deze te algemene benaming en de opdracht van het centrum.

Om misverstanden te vermijden heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers geopteerd voor de oorspronkelijke benaming, namelijk Centrum voor etnische gelijkheid.

Tijdens de algemene bespreking kanten sommige leden zich tegen de oprichting van dit centrum, daar het volgens hen zal fungeren als een bliksemafleider voor de bevoegde instanties die naar hun zeggen al jaren in gebreke zijn.

Wat de onderzoeksopdrachten van het centrum betreft, waren sommige leden van oordeel dat die de jongste jaren reeds meer dan voldoende zijn uitgevoerd door het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid.

De minister van Binnenlandse Zaken weerlegde de beschuldiging als zou het centrum zijn bedoeld als bliksemafleider. Hij gaf toe dat de migrantenproblematiek de overheid boven het hoofd is gegroeid. Hij herinnerde eraan dat de integratie van gastarbeiders na de Tweede Wereldoorlog nooit voor onoverkomelijk problemen heeft gezorgd, noch in Vlaanderen, noch in Wallonië.

Om verschillende redenen heeft men echter niet kunnen vermijden dat de verloedering van een aantal Brusselse wijken is samen gevallen met een hoge concentratie van inwinkelingen. Deze situatie is in Brussel verworden tot een reëel probleem terwijl het totaal aantal niet-autochtonen, in vergelijking met de totaliteit van de Belgische bevolking, een relatief kleine groep is.

De problemen in het Brusselse zijn gedeeltelijk veroorzaakt door een gebrek aan beleid, maar dat neemt niet weg dat nu de wil bestaat om dit probleem beleidsmatig te verhelpen.

De minister is van oordeel dat het koninklijk commissariaat een heel belangrijke rol heeft vervuld in de vier jaren van zijn bestaan bij het duidelijk stellen van het probleem.

Dit werk mag niet verloren gaan en dient te worden bestendig door het op te richten centrum.

De minister wees er uitdrukkelijk op dat zijn departement noch de coördinator, noch de uitvoerder van een integratiebeleid is. De dienst Vreemdelingenzaken beheert de toegang tot het territorium, de visumpolitiek dus, de problemen inzake illegaliteit en de uitwijzing.

De migranten- en integratiepolitiek is een bevoegdheid van verschillende organen zowel van de gemeenten, de provincies als de Gewesten, en slechts in geringe mate van de federale Staat. De persoonsgebonden materies zijn gecommunautariseerd, de tewerkstellingspolitiek is geregionaliseerd.

Er is behoefte aan coördinatie van dit beleid.

Deze coördinatie ligt bij de Eerste minister omdat het voorzitterschap en de coördinatie van de interministeriële conferentie, het overleg tussen Gewesten en Gemeenschappen inzake migratie bij hem ligt. Het is dan ook normaal dat dit centrum tot zijn bevoegdheden behoort.

In de commissie ontstond er zich een uitvoerig debat over de benaming van het centrum.

Verscheidene voorstellen en amendementen werden ingediend gaande van: Centrum voor etnische gelijkwaardigheid over Centrum voor gelijkheid van kansen tot Centrum voor de bestrijding van het racisme en de vreemdelingenhaat.

Rekening houdend met de opmerkingen die tijdens de bespreking werden geformuleerd en met de voorgestelde benamingen diende de Eerste minister een amendement in om het centrum te noemen: Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racisme-bestrijding.

Dit amendement werd met 12 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding aangenomen.

Tot slot werd het ontwerp van wet in zijn geheel aangenomen met 16 stemmen tegen 3.

Mijnheer de Voorzitter, tot zover het verslag van de bespreking in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

Sta mij toe er enkele bedenkingen van de SP-fractie aan toe te voegen. Het verheugt ons dat dit parlementair initiatief, dat in de Kamer door zeven fracties mede werd ondertekend, vandaag reeds in de openbare vergadering van de Senaat wordt behandeld.

Aldus wordt getracht de opdracht van het koninklijk commissariaat verder te zetten via dit op te richten centrum en wordt vermeden dat er een hiaat ontstaat tussen het beëindigen van de opdracht van mevrouw D'Hondt en het opstarten van het centrum.

Wij zijn inderdaad van mening dat het werk dat gepresteerd werd door de Koninklijke Commissaris voor de migranten alle lof verdient en dat in een tijd van eng nationalisme dat overal de kop opsteekt, alles moet worden gedaan om racisme en discriminatie te bannen. Wij weten ongeacht het ras, de huidskleur, de afstamming en de nationaliteit, eenieder gelijke kansen geven.

Wij zijn er omzamen van bewust dat er bij de bevolking werk moet worden gemaakt van een mentaliteitsverandering en dat zoiets niet van vandaag op morgen kan worden gerealiseerd. De inspanningen die mevrouw D'Hondt reeds gedurende vier jaar in dat opzicht geleverd heeft, moeten daarom worden verdergezet. Via dit centrum voor de bestrijding van het racisme en de vreemdelingenhaat, dat specifiek tot taak heeft de gelijkheid van kansen te bevorderen en elke vorm van onderscheid uit te sluiten, kan door een bestendige inzet tot deze mentaliteitswijziging worden bijgedragen.

De mogelijkheden waarover dit centrum zal kunnen beschikken voor het verstrekken van hulp en raadgevingen aan eenieder die hierom vraagt, zullen hierbij van het allergrootste belang zijn. Ook de adviezen en aanbevelingen aan de overheid zullen best van pas komen.

Met het geven van een bestendig karakter aan dit centrum, wordt een permanent instrument geschapen om het integratieprobleem een oplossing te geven.

Democraten moeten er immers alles op zetten om te voorkomen dat wij in ons land racisme-uitpattingen meemaken zoals dit recent in Duitsland het geval was.

Tot slot wijzen wij erop dat Kamer en Senaat over de mogelijkheid beschikken de werking van dit centrum op de voet te volgen en jaarlijks te evalueren, vermits onze instellingen periodiek een verslag zal worden voorgelegd. Bijsturing zal dus steeds mogelijk zijn.

Mijnheer de Voorzitter, de SP-fractie zal dit ontwerp dan ook goedkeuren. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pede.

De heer Pede. — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp, dat oorspronkelijk als parlementair initiatief in de Kamer werd ingediend, werd door onze fractie in de Kamer negatief beoordeeld. Ook in de commissie van de Senaat hebben de VLD-leden tegen dit ontwerp gestemd.

Allereerst wordt vooropgesteld dat het ontwerp wordt geïnspireerd door het werk van de Koninklijke Commissaris voor het migrantenbeleid. Er werd zelfs gespecificeerd dat de opdracht van het koninklijk commissariaat in februari ten einde loopt en dat ze, weliswaar op een andere basis, zal worden voortgezet. Ik doe evenwel opmerken dat de koninklijke commissaris, mevrouw D'Hondt, zelf heeft verklaard dat haar taak beëindigd is.

Wij menen dat de oprichting van dit centrum een schijnoperatie is. De migrantenproblematiek is de Regering blijkbaar boven het hoofd gegroeid. De verloederende van een aantal Brusselse wijken is samengevallen met een hoge concentratie van inwijkelingen. De situatie in het Brusselse is een reëel probleem en is voor een groot deel veroorzaakt door een gebrek aan beleid.

Wij zijn van oordeel dat de Regering zelf haar verantwoordelijkheid op zich moet nemen. Daarom moet de minister van Binnenlandse Zaken worden belast met de oprichting van een ter zake gespecialiseerde cel in het departement. Deze cel moet de uitvoering garanderen, coördineren en controleren van de talloze beleidsmaatregelen die de voorbije jaren zijn vooropgesteld of genomen.

Deze cel zou nuttiger werk kunnen doen dan een Centrum voor etnische gelijkheid doordat het een beleidsinstantie zou zijn. Ze moet kunnen worden geconsulteerd door de nationale en regionale Regeringen afzonderlijk of verenigd in de interministeriële conferentie voor het migrantenbeleid.

Deze cel moet ook toegankelijk zijn voor de provinciale en plaatselijke besturen, evenals voor de niet-gouvernementele migrantenorganisaties. Niet in het minst moet ook de burger zelf, individueel een beroep kunnen doen op deze dienst, die een voorbeeld zou kunnen worden op het vlak van de nieuwe politieke cultuur. Minister Tobbacq is immers toch de grote pleitbezorger van openbaarheid en doorzichtigheid van bestuur. Hij zou dus in zijn eigen departement een open dienst kunnen oprichten en aldus zou een nieuwe, supplementaire structuur, in de vorm van het Centrum voor etnische gelijkheid, overbodig zijn.

De installatie van een Cel migrantenbeleid, die men ook cel voor de etnische gelijkheid zou kunnen noemen, in het departement van Binnenlandse Zaken zou, naast organisatorische, ongesprekkelijk ook budgettaire voordelen opleveren. Men zou hiervoor immers een beroep kunnen doen op ambtenaren van het departement. Ambtenaren tot nog toe belast met militiezaken zouden hiervoor kunnen worden ingeschakeld vermits de dienstplicht toch wordt afgeschaft.

Deze lijn zou eventueel kunnen worden doorgetrokken naar andere bestuursniveaus, zoals de provincies en de gemeenten welke op die manier, met provinciale en gemeentelijke cellen, het plaatselijk beleid rechtstreeks met de cel van Binnenlandse Zaken zouden kunnen coördineren. De budgettaire impact van deze, eigenlijk minimale, interne herschikking in het departement, is nihil. De infrastructuur en het personeel zijn reeds aanwezig; het vergt enkel een interne reorganisatie. Dit zou veel geloofwaardiger overkomen bij de burger die geen boodschap heeft aan het verderzetten van het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid, zij het onder een andere naam. Tenslotte zou deze nieuwe cel eindelijk op het terrein de maatregelen kunnen uitvoeren en controleren, onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de minister.

De oprichting van een Centrum voor etnische gelijkheid is overbodig omdat er in dit land, zowel nationaal als op het vlak van de Gemeenschappen, meer dan voldoende organisaties zijn die zich met deze problematiek of een deel ervan, bezig houden. Vooral de rol van de niet-gouvernementele organisaties kan hierbij fundamenteel zijn, zowel voor de coördinatie als voor de onderzoeksopdrachten, de adviezen, rechtshulp, enzovoort.

Terloops kan worden opgemerkt dat personeelsmotieven waarschijnlijk hebben meegespeeld. In artikel 5 staat immers: «De Regering kan zelf de benoemingsvoorwaarden vastleggen.» Dit is een zin die ons welbekend in de oren klinkt en die opnieuw de weg opent voor politieke willekeur.

In feite wil dit ontwerp de werking van het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid verderzetten waarvan mevrouw D'Hondt zelf verklaard heeft dat het zijn taak beëindigd heeft.

Wij zijn tegenstander van de tactiek die erin bestaat steeds meer structuren op te richten om dringende maatschappelijke kwesties, zoals het migrantenbeleid, aan te pakken. Dit geeft de beleidsverantwoordelijken een gerust geweten omdat zij zagezegd van het probleem af zijn en men er elders «toch mee bezig is».

Mijnheer de Voorzitter, de VLD heeft redenen te over om tegen dit ontwerp te stemmen. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. de Donnée.

M. de Donnée. — Monsieur le Président, le présent projet est de ceux que l'on ne peut aborder et débattre sans y apporter, me semble-t-il, une inévitable dose de scepticisme, tant l'expérience montre que l'efficacité réelle des organismes dont la création est actuellement prônée apparaît bien souvent — et malheureusement — comme inversement proportionnelle à la générosité de l'idée qui tend à les porter sur les fonts baptismaux.

Le problème de l'immigration, avec les situations de tension qu'il crée et les sentiments d'intolérance qu'il ravive souvent, est évidemment très sérieux et préoccupant pour la population. Il est même particulièrement grave dans un certain nombre de centres urbains, notamment à Bruxelles.

Or, en la matière, il semble bien que la caractéristique essentielle du Gouvernement soit l'absence de politique véritable ou, à tout le moins, le maintien d'une politique peu appropriée.

Les critiques ne peuvent certes pas être adressées au Commissaire royal à la politique des immigrés, si ce n'est sur certains points particuliers. La commission de l'Intérieur a d'ailleurs tenu à souligner — j'en fais à nouveau l'écho, même si je ne partage pas tous ses points de vue — toute l'importance du travail d'étude et des rapports du commissariat royal. Il a aussi été rappelé que Mme D'Hondt était intervenue, à maintes reprises, auprès des responsables politiques en espérant que ses recommandations seraient concrétisées au plus tôt par des mesures légales ou réglementaires, mais qu'elle s'était, hélas, souvent heurtée à une porte hermétiquement fermée.

Or, que constatons-nous aujourd'hui? En premier lieu, il faut relever le fait que peu de mesures réelles ont été prises sur le terrain et que le sentiment général de la population est que, face aux problèmes importants qui se posent quotidiennement et qui demandent une solution rapide, il existe une espèce d'inertie des pouvoirs publics, incapables, en pratique, de régler l'afflux de demandeurs d'asile, l'immigration clandestine, la délinquance de certains immigrés ou encore les abus en matière de sécurité sociale.

En second lieu, et pour autant que le texte qui nous est proposé constitue la solution appropriée à un certain nombre de problèmes, ce dont je doute, force est de constater que ce texte résulte d'une initiative parlementaire, ce qui laisse planer des doutes sur les facultés d'imagination du Gouvernement quant aux solutions à apporter aux douloureux problèmes posés par l'immigration, à moins qu'il faille y voir une absence de volonté politique manifeste, monsieur le Premier ministre.

Enfin, bien que le Gouvernement se soit associé à ce texte d'initiative parlementaire, on constate que, parmi les amendements qu'il a apportés au texte initial, lorsque celui-ci fut débattu à la Chambre, aucun ne visait à impliquer réellement, dans les modes d'action prévus par le texte, les ministres concernés par le problème.

L'immigration — et tout le cortège de souffrances humaines et sociales qui y sont liées — est un problème prioritaire. Le commissariat royal a posé, à cet égard, des diagnostics pertinents et intéressants. Il est regrettable que le Gouvernement n'en ait pas mieux tiré les conséquences. C'est à lui, Gouvernement, qu'il appartient de s'attaquer aux racines du problème, qui sont de nature sociale, et cela, par le truchement des différents ministères concernés, mais aussi par une meilleure coordination des initiatives prises ou à prendre aux niveaux national, régional et communautaire, puis-

que nombre de mesures à adopter ne relèvent plus seulement de la compétence du Gouvernement national, mais aussi de celle des Communautés ou des Régions.

C'est d'ailleurs, selon certains, ce qui justifie que le nouvel organisme dépende du Premier ministre, puisque ce dernier est président du comité de concertation entre le Gouvernement et les Exécutifs communautaires et régionaux. On aurait pourtant aussi parfaitement compris que la compétence visée soit accordée au ministre de la Justice, puisqu'il s'agit d'une matière qui l'intéresse au premier chef, les problèmes concernés touchant directement aux libertés individuelles et aux droits fondamentaux.

Sans doute le ministre de la Justice ne s'en offusquera-t-il pas, car ce n'est pas la première fois qu'il voit confier à d'autres des pans entiers de compétences pour tant traditionnellement réservés à son département. Il vient d'ailleurs d'en céder une partie importante, notamment en matière de police des étrangers, au ministre de l'Intérieur qui semble plus soucieux que lui de s'attaquer avec détermination à ces problèmes.

Cela dit, il nous aurait semblé plus logique et plus efficace de confier les missions de l'organisme que vous voulez créer, monsieur le Premier ministre, à une administration faisant partie de vos services, sous la forme d'une direction d'administration ou d'une direction générale. Nous pensons que ce système aurait été de nature à assurer, à moindre frais, une meilleure coordination entre les différents ministères concernés par la problématique de l'immigration.

Quant aux missions qui sont conférées à ce centre, elles paraissent tellement vastes que ledit centre ressemble finalement à un vrai fourre-tout. Il peut pratiquement tout faire, ce qui signifie qu'en pratique, il ne fera rien — entendons par là : rien d'efficace.

Des zones d'ombre subsistent. Ainsi, par exemple, le centre pourra faire des recommandations à des associations privées. Jusqu'où pourront aller ces recommandations ? Quelle sera leur force coercitive ? Comment le non-respect de ces recommandations sera-t-il sanctionné ?

Quant à la possibilité, pour le centre, « d'accomplir toute autre mission confiée par tout pouvoir public », que recouvre exactement cette notion, sinon tout et son contraire ?

Mon groupe a la conviction très nette que le texte proposé n'a pas d'autre but que de donner bonne conscience à la majorité, sinon au Gouvernement, qui n'a pas réussi à résoudre les problèmes posés. Ce centre sera, dans la réalité qu'il vivra quotidiennement, un lieu de discussions supplémentaire, et sans doute, rien d'autre. Il aura aussi, aux yeux du Gouvernement, le grand mérite de permettre de procéder à quelques nominations politiques de plus au moment où il doit faire cent milliards d'économies pour respecter les objectifs du plan de convergence européen.

Nous considérons que le Gouvernement a raté une occasion de plus d'aborder avec courage le problème de l'immigration.

Cette vision courageuse passe pour nous, libéraux, par : un programme de formation à la citoyenneté et par une intégration progressive scolaire, culturelle et sociale ; l'affectation des crédits de la coopération au développement à des projets à réaliser soit dans les pays d'origine des immigrés extérieurs à la Communauté européenne, soit dans les quartiers des villes belges où est constatée une haute densité d'immigrés ; le renvoi effectif des étrangers hors Communauté européenne illégaux, clandestins, délinquants ou menaçant l'ordre public, à titre de mesure individuelle et en conformité avec la convention européenne des droits de l'homme ; l'incitation au départ des chômeurs étrangers extérieurs à la Communauté européenne, par l'octroi de primes de réinsertion dans leur pays d'origine avec, si nécessaire, en cas de refus de la prime, une réduction progressive des allocations de chômage pour les chômeurs de longue durée ; la limitation de l'accès à la sécurité sociale non contributive pour les étrangers hors Communauté européenne.

Voilà ce que la majorité en place depuis 1988 se révèle incapable de réaliser.

Monsieur le Premier ministre, les libéraux ne voteront pas ce projet de loi. L'égalité des chances et la lutte contre le racisme méritent assurément beaucoup mieux de votre part, de la part du Gouvernement et de la majorité qui le soutient.
(Applaudissements.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Suykerbuyk.

De heer Suykerbuyk. — Mijnheer de Voorzitter, artikel 2 omschrijft zeer duidelijk de bedoeling van dit wetsontwerp. Het geeft de opdracht aan een centrum om de gelijkheid van kansen na te streven en te bevorderen en elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van ras, huidskleur, afstamming, afkomst of nationaliteit te bestrijden.

Met dit opzet voor ogen wil ik beklemtonen dat geen enkel politiek concept in onze samenleving de gelijkheid als uitgangspunt heeft, maar wel de gelijkheid van kansen. De ongelijkheid van talenten, van afkomst, van cultuur is een feit en geldt zowel voor personen, voor groepen, als voor volkeren. Wat telt, is dat iedereen dezelfde kansen moet krijgen. Ik wil daarbij één bedenking en één wens formuleren.

De commissie heeft er goed aan gedaan de oorspronkelijke benaming van het centrum, « Centrum voor ethnische gelijkheid » te veranderen in « Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding ». Deze wijziging is meer dan een verandering van naam of een rechtzetting. Ze doet recht aan een juiste opvatting over ongelijke kansen in onze samenleving, over het streven naar meer gelijkheid en het afwijzen van bepaalde concepten. Met het verdwijnen van de benaming en van de term « ethnische gelijkheid » en het gedachtengoed waarvoor zij staat, verdwijnt een onwaarheid. Ethnische gelijkheid bestaat niet. Dit is geen appreciatie, want de vraag is niet of ongelijkheid wenselijk is. De vraag is of ongelijkheid bestaat.

Welnu, ongelijkheid bestaat ! Ik zou daarover bekende professoren kunnen citeren. Een VS-regeringsrapport van het jaar 1968 spreekt over zwart en blank als over « twee groepen, gescheiden en ongelijk ». Ongelijkheid bestaat dus. De ethnische gelijkheid is dus maatschappelijk onjuist. Meer nog, door deze valse gelijkheidsidee verder te ontwikkelen, zou er geen enkele geldige grond tot integratie meer bestaan. De vraag zou dan immers rijzen wie zich met wie moet integreren.

Collega's, over het migrantenbeleid bestaat vooralsnog geen consensus. Dit is zonder meer betreurenswaardig. Vele oorzaken kunnen ervoor worden aangegeven. In deze aanleggenheid geeft men er blijkbaar de voorkeur aan zich te profileren, dan wel tot daden over te gaan.

Uiterekend vanochtend las ik in *Gazet van Antwerpen* een lezersbrief die onze mening treffend weergeeft. In plaats van daarover verder uit te weiden zal ik enkele uittreksels uit deze brief citeren.

De brief draagt als titel « Misverstanden », maar dat is mischien niet voor rekening van de auteur. Ik citeer : « Racisme en migranten zijn twee woorden die te pas en te onpas gebruikt worden, maar het laatste gebeurt meest. Racisme wordt vrijwel uitsluitend de Belgen verweten, ook wanneer ze hun onvrede over bepaalde toestanden of gedragingen willen uiten. Vooreerst weze gezegd dat Marokkanen en Turken die hier geboren werden en de Belgische nationaliteit bezitten, geen migranten zijn, maar Belgen van vreemde oorsprong, net zoals Italianen, Nederlanders, enz. en op godsdienstig gebied Joden enz., die ook ouders en grootouders van vreemde oorsprong hebben.

Wanneer deze mensen zich gedragen zoals autochtone Belgen, met gelijke rechten en gelijke plichten, stelt er zich niet het minste probleem, maar doen zij dat niet, dan mogen zij, net zoals de Belgen die zich daar niet naar schikken, bekritiseerd worden zonder dat daarop het scheldwoord « racisme » moet gekleefd worden. Het verschil in cultuur en vooral in godsdienst maakt integratie moeilijker.

Sommige Islamieten zijn agressief, cf. fundamentalisten, wat hier en ook elders, zelfs niet in Noord-Afrika, aanvaard wordt. Onder integratie versta ik een vreemdeling die zich gedraagt zoals de andere Belgen en die niet poogt zijn godsdienst op te dringen en onze cultuur aanvaardt zonder daarom de zijne af te zweren. Zijn huidskleur speelt dus geen rol en evenmin of hij bidt tot Allah, Jaweh of welke godheid ook of zelfs agnosticus is.

Ook het verschil in cultuur bemoeilijkt de integratie. De goede eigenschap van bijvoorbeeld de Noord-Afrikanen zeer familiaal gehecht te zijn, wordt echter een handicap wanneer zij bij het huren van een woning daar hun intrek nemen met heel hun familieclan, want de traditionele Belg-eigenaar wenst niet dat zeer veel mensen in zijn eigendom komen wonen. Dat heeft niets met racisme te maken, wel met kieskeurigheid van eigenaar tegenover huurder. »

De briefschrijver geeft hiervoor volgend naar mijn gevoelen doorslaggevend argument: « Lees er de aankondigingen in de kranten maar op na: vaak wenst men alleen oudere dames of « echtpaar zonder kinderen! » Ook het niet of onvoldoende kennen van onze taal bemoeilijkt de integratie. Het onderwijs zou daar meer moeten op inspelen. Moesten ook de migranten meer openstaan voor andersdenkenden, dan zou er meer begrip voor elkaar komen. Zijn de misverstanden tussen blank en bruin legio, de extremistische partijen spelen er graag op in. Extreem links jut op (s)linkse wijze goedmenende schoolkinderen op; extreem rechts meent zijn ideaal te dienen door de slogan « eigen volk eerst ». Conclusie, minder het woord racisme gebruiken en meer daden stellen, zoals een goede opvoeding voor alle kinderen en strijd voeren tegen ghettos. »

Deze eenvoudige woorden geven zeer kernachtig weer wat een concept kan en moet inhouden. Ik verdedig de wijziging van de titel van het ontwerp, die inderdaad heel wat meer is dan een rechtzetting. Migrantenpolitiek is namelijk niet verschillende ethnieën in één pot stoppen, de zogenaamde meltingpot. De meest te verdedigen opvattingen die in het gezochte concept moeten worden opgenomen, gaan over gelijke rechten en plichten en bevatten twee essentiële uitgangspunten: gestrengheid, waar het gaat over de toegang tot en de uitzetting uit het grondgebied, en de mildheid, waar het gaat over de opvang in onze gemeenschap. Deze twee uitgangspunten in het beleid verwerken moet een ruime consensus kunnen krijgen.

Wij hebben alle redenen om tot een gemeenschappelijk concept te komen en om heel precies onze houding te bepalen tegenover de miljoenen die in de volksverhuizingen van deze en de volgende eeuw worden betrokken. In Duitsland noemt men cijfers en spreekt men van 15 miljoen « migranten » voor heel Europa. Het gaat hier om een beschavingsfenomeen en in de meeste landen van Europa ook om een beschavingsprobleem.

Het is tegen die achtergrond nogal gemakkelijk te zeggen dat men in gebreke is gebleven. Dat is juist, men is in gebreke gebleven. Zelfs in de commissie heeft de Regering, bij monde van de minister van Binnenlandse Zaken, toegegeven dat het probleem uit de hand is gelopen. Ik ben van oordeel dat het geen schande is dat men in gebreke is gebleven, als men toch ernstige pogingen heeft gedaan om aan het probleem iets te doen. Men kan nog lang discussiëren over de vraag of men daaraan te laat is begonnen en of men wel voldoende heeft gedaan. Het koninklijk commissariaat heeft werk gemaakt van deze zaak. Hoofdzaak is dat het verder wordt gezet met de juiste uitgangspunten voor ogen, namelijk de gestrengheid bij het verlenen van de toegang en de mildheid bij de behandeling van degenen die worden toegelaten.

Mijnheer de Voorzitter, dit initiatief is geen wondermiddel. Mijn fractie beseft dat heel goed. Er mogen in deze aangelegenheid, die velen beroert, trouwens geen overdreven verwachtingen worden opgewekt. Dat is niet goed en niet verstandig. Elk initiatief verdient echter te worden gesteund en mijn fractie zal dit van harte doen. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. Vancrombruggen.

M. Vancrombruggen. — Monsieur le Président, le samedi 30 janvier 1993, des centaines de milliers de démocrates allemands munis de bougies et de flambeaux ont formé une « chaîne de

lumière » qui, à travers les rues de Berlin, voulait éclairer la mémoire et rappeler que soixante ans plus tôt, jour pour jour, un certain Hitler prenait le pouvoir en Allemagne et précipitait son pays et l'humanité dans la nuit la plus noire. Cent mille à Berlin, cent vingt mille à Düsseldorf, trente mille à Rostock, plusieurs milliers dans d'autres villes, les manifestants étaient mobilisés contre les violences racistes et xénophobes. Leur mot d'ordre est simple: « *Nie wieder* », « plus jamais ».

Fléau social, cancer intellectuel, chancre moral, le racisme est toujours à combattre: intellectuellement, il est inepte; moralement, il est inacceptable; politiquement, il constitue la négation la plus radicale de notre démocratie.

Dois-je rappeler que le racisme mène à toutes les aberrations et aux génocides et que, depuis quelques années, sa résurgence a coûté la vie à plusieurs milliers de personnes à travers l'Europe, pourtant réputée comme un havre de démocratie?

Notre vigilance face aux monstruosité racistes doit être totale. Nos actions, à tous les niveaux de responsabilité, doivent être claires, et nos discours sans ambiguïté. Il ne faut pas se contenter de montrer avec ostentation sa bonne volonté ou de faire étalage de bons sentiments. Il nous faut des actions politiques posées par les responsables politiques.

A l'heure où des formations antidémocratiques manifestent partout en Europe non seulement leur nostalgie d'un ordre fasciste révolu, mais aussi leur volonté de nous imposer un nouvel ordre fondé sur la haine, l'exclusion et le racisme, à l'heure où l'extrême droite se distingue de plus en plus souvent par des actes honteux et se glorifie de succès électoraux, certes parfois spectaculaires, ici comme chez nos voisins, combien d'honnêtes citoyens, apeurés par une délinquance qui n'est jamais légère lorsqu'on en est soi-même la victime, combien de braves gens scandalisés par les « affaires » politiques, forment une base électorale disponible pour tout qui aura dans son programme la mission de renverser un monde qu'ils croient déjà pourri.

En Allemagne, les gesticulations extrémistes sont devenues, hélas, banallement meurtrières. Des bandes organisées se déploient dans les villes, agressent les « têtes qui ne leur reviennent pas » et installent dans les cités un climat d'insécurité et de violence. Le risque réel est que ce climat dégénère et devienne propice à une reprise en main par un système musclé.

La France n'est guère à l'abri du lugubre phénomène et le parti extrémiste français, malgré les multiples condamnations judiciaires et morales dont il a fait l'objet, prospère et se trouve crédité aujourd'hui d'un score alarmant.

Je pourrais multiplier les exemples et, après avoir cité l'Italie, décrire la situation en Autriche.

Quand on analyse plus en profondeur ce phénomène, on doit constater qu'à cette progression de l'extrême droite, correspond de façon intime la banalisation du discours de l'exclusion. Les tenants de ce discours se recrutaient hier au sein de ces groupuscules extrémistes dont l'analyse sommaire et réductrice se confinait dans des cercles limités.

Aujourd'hui, ce discours semble gagner une légitimité, une respectabilité qui ne manquent pas d'inquiéter. A cet égard, certains silences ressemblent à de la complicité.

Ici ou ailleurs, des phrases sont assénées, répétées selon le principe de la surenchère. Mais ce type d'inflation ne profite, nous le savons, qu'aux positions les plus extrêmes.

Il convient de faire attention au langage que nous utilisons, tant il est vrai que la façon de parler de ses semblables anticipe la manière dont on va les traiter. A relire certains discours qui exhalent des relents connus, on aurait des raisons de paniquer. Méfions-nous de ces extrémistes qui se veulent rassurants, de ces défenseurs des valeurs nationales qui sécurisent par les appels à l'ordre et à la discipline mais qui, au nom du droit à la différence, ne supportent pas celui des autres.

L'histoire nous montre suffisamment que les propos de haine conduisent à la haine, que les attitudes d'exclusion amènent à l'exclusion, que la xénophobie engendre le racisme.

Et le mal progresse souvent de manière insidieuse, commençant par des jeux de mots inoffensifs, des plaisanteries douteuses ou des références au soi-disant bon sens populaire. Il nous revient de traquer ces discours et de convaincre en démontrant l'ineptie et l'abjection de leurs arguments.

Cette bataille de langage est importante, mais elle est également insuffisante.

L'éthique démocratique nous impose de peser sur les causes qui produisent ces discours et attitudes extrémistes.

La crise économique a ouvert des plaies qu'il serait illusoire de croire fermées et cicatrisées. Lequel d'entre nous n'a pas été interpellé par l'un de ces « monsieur tout le monde » qui s'obstinent à voir une corrélation entre le nombre de chômeurs et le nombre d'immigrés? Le chômage, les inégalités demeurent, malgré les immenses progrès accomplis. Ces fractures sociales tant dénoncées contribuent au climat de pessimisme et de désarroi qui se développe dans nos villes.

Notre éthique est fondée sur des valeurs, à savoir la solidarité, l'égalité et la démocratie. Attaquer les racines du mal, c'est élaborer une politique sociale.

Par votre vote positif, vous ferez naître le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme.

En votant ce projet de loi, nous confirmons notre attachement à l'égalité et aux droits de l'homme. Nous sommes conscients toutefois qu'aucun centre ne suffira à endiguer le racisme et la xénophobie. Le centre qui va être créé ne doit pas nous « dédouaner » et apaiser « notre conscience », mais plutôt être un outil efficace au service de l'égalité.

Notons avec satisfaction le consensus intervenu au sein de la commission concernant la modification de l'intitulé. Le nom de « Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme » pour l'institution à créer a été préféré à celui de « Centre pour l'égalité ethnique ».

Alors que l'ex-Yougoslavie est ensanglantée au nom d'une « pureté ethnique », pouvait-on accepter la création dans notre pays d'un centre fondé sur de telles références? Le principal danger de l'utilisation du terme « ethnique » consistait à « renvoyer » les immigrés à leur appartenance d'origine, alors qu'ils souhaiteraient plutôt leur intégration dans la société belge.

Le combat des socialistes contre le racisme est profond, historique et continu. Faut-il rappeler la récente initiative de Philippe Busquin, qui amènera, le 8 mai prochain, le PRL, le PSC, Ecolo, le FDF et le PS à signer la Charte de la démocratie qui les engage formellement à ne jamais s'associer à un parti qui ne respecte pas les règles de base de la démocratie, à ne jamais laisser contaminer leurs discours par des thèses d'exclusion, de discrimination et de racisme?

Je me réjouis de cette initiative qui, cumulée à bien d'autres, préservera notre démocratie en sauvegardant ses premiers principes: la liberté, l'égalité et, oserais-je l'espérer, malgré l'air du temps, la fraternité. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous interrompons cette discussion pour entendre l'interpellation de M. de Donnée au Premier ministre.

We onderbreken deze bespreking voor de interpellatie van de heer de Donnée tot de Eerste minister.

INTERPELLATION DE M. DE DONNEA AU PREMIER MINISTRE SUR « LA DÉTERIORATION DE LA SITUATION ÉCONOMIQUE DU PAYS ET SES CONSÉQUENCES SUR L'EMPLOI, LE CHOMAGE, LE PLAN DE CONVERGENCE EUROPÉEN, LE BUDGET ET LA SÉCURITÉ SOCIALE »

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE DONNEA TOT DE EERSTE MINISTER OVER « DE VERSLECHTERDE ECONOMISCHE TOESTAND VAN ONS LAND EN DE GEVOLGEN DAARVAN OP DE WERKGEGELENHEID, DE WERKLOOSHEID, HET EUROPEES CONVERGENTIEPLAN, DE BEGROTING EN DE SOCIALE ZEKERHEID »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. de Donnée au Premier ministre sur « la détérioration de la situation économique du pays et ses conséquences sur l'emploi, le chômage, le plan de convergence européen, le budget et la sécurité sociale ».

La parole est à l'interpellateur.

M. de Donnée. — Monsieur le Président, si j'interpelle le Premier ministre sur la situation actuelle de notre économie, c'est d'abord en raison du caractère dramatique de celle-ci et de la tournure de plus en plus préoccupante que prennent les événements en la matière. Mais c'est aussi, monsieur le Premier ministre, parce que la population comprend de moins en moins que vous et les chefs des partis de la majorité consacriez tant d'énergie à la réforme de l'Etat. Pourtant, celle-ci est loin d'être le premier souci des citoyens alors que, chaque jour, le nombre de faillites, le nombre de chômeurs augmente.

Je souhaitais donc éviter au Sénat qu'il donne le spectacle d'une assemblée uniquement préoccupée de l'accessoire. C'est la raison pour laquelle il fallait provoquer ne fût-ce qu'une brève discussion sur la situation économique de notre pays avant que ne débute en séance plénière le débat sur la réforme de l'Etat.

M. De Croo. — Très juste!

M. de Donnée. — Monsieur le Premier ministre, il est indéniable que l'économie belge traverse actuellement une conjoncture particulièrement défavorable dont les conséquences s'annoncent dès à présent désastreuses.

Les dernières statistiques du chômage sont là pour le démontrer, puisqu'en janvier 1993, le nombre de chômeurs a crû de près de 16 000 unités par rapport à décembre 1992. La progression de plus de 8 616 unités des jeunes chômeurs est particulièrement préoccupante, alors qu'elle ne reflète pas encore l'impact des jeunes ayant terminé leur stage d'attente et dont la statistique du mois de janvier ne reprend pas encore le nombre exact.

La plupart des grands économistes, non seulement de notre pays mais aussi de la Communauté européenne, s'accordent pour annoncer un taux de croissance, pour l'année en cours, proche de la stagnation, à savoir entre zéro et 0,5 p.c. Lors du Conseil des ministres consacré à la surveillance des évolutions économiques dans la CEE, la Commission européenne a estimé la croissance de la Belgique pour 1993 à maximum 0,5 p.c., la moyenne européenne devant être légèrement supérieure à 0,8 p.c.

Dans une note interne, la Kredietbank vient de revoir une nouvelle fois à la baisse ses estimations de croissance du PNB: Si, en décembre, la banque anversoise pronostiquait 0,8 p.c., à l'heure actuelle, elle ne s'attend plus qu'à une croissance de 0,3 p.c. pour l'année en cours.

De son côté, Peter Praet, chef des économistes de la Générale de Banque, estime la croissance entre zéro et 1 p.c. mais plus proche de zéro que de l'unité, et il ajoute que « la Belgique est entrée en récession au quatrième trimestre de 1992. Une morosité dont elle ne sortira pas au début de 1993. » C'est une déclaration parue dans *L'Echo de la Bourse* du 27 janvier 1993.

C'est donc bien, monsieur le Premier ministre, une récession économique et non un ralentissement qu'il faut craindre, même si les attentes sont un peu plus favorables sur le front des taux d'intérêt dont particulièrement vous-même espérez encore naïvement une baisse spectaculaire, bien que rien ne soit joué. Par ailleurs, je vous signale que le président de la Bundesbank, M. Schlesinger, a tout récemment déclaré qu'une baisse des taux d'intérêt allemands n'interviendra pas de façon imminente, compte tenu d'un

taux d'inflation trop élevé, à savoir de 4 p.c. en Allemagne. D'ailleurs, selon une déclaration faite par ce même M. Schlesinger avant-hier, ceux qui critiquent la politique de la Bundesbank en matière de taux d'intérêt seraient des ignorants.

Le Gouvernement doit donc cesser de croire que son budget 1993 sera providentiellement sauvé par une détente des taux d'intérêt à court terme de la Bundesbank. Une détente des taux ne règlera pas non plus nos problèmes économiques fondamentaux compte tenu du caractère non seulement conjoncturel, mais aussi structurel de la crise que traversent non seulement la Belgique mais aussi certains pays européens et les Etats-Unis.

Enfin, les mesures protectionnistes américaines annoncées à plusieurs reprises par le président Clinton ce 27 janvier 1993 menacent directement des entreprises belges déjà fragilisées par la crise.

La plupart des indicateurs économiques et financiers passent donc au rouge: c'est le cas de la croissance et du chômage, mais également de l'offre des entreprises, de la demande de la consommation et des exportations.

Si nous examinons la situation des entreprises, nous constatons que: le recul des investissements et du chiffre d'affaires des entreprises ne fait, par rapport aux années précédentes, que se confirmer de mois en mois; les statistiques de la production industrielle d'octobre — les dernières connues — confirment des chiffres fort sombres pour la fin de l'année 1992 et le début 1993; les carnets de commande se remplissent de plus en plus lentement, ce qui n'incite pas à espérer une reprise rapide de l'activité. En outre, les entreprises sont confrontées à des stocks croissants; enfin, la dégradation est nettement plus marquée dans le cas des entreprises industrielles que dans celui des entreprises non industrielles, bien que ces dernières connaissent également des difficultés croissantes.

En matière de consommation, les motifs d'espérance du côté de la demande sont inexistant. La consommation des ménages a subi un brusque coup de frein après le printemps de l'année dernière à la suite de la disparition de facteurs temporaires qui, initialement, l'avaient stimulée; je pense notamment aux conditions météorologiques favorables d'un hiver doux et au réaménagement des taux de TVA qui a donné un coup de fouet aux ventes de voitures.

Les gens sont inquiets, monsieur le Premier ministre. Ils ignorent à quelle sauce fiscale, parafiscale...

M. De Croo. — Piquante!

M. de Donnée. — Piquante, bien sûr — vous allez les manger cette année. Ils freinent leur consommation et épargnent. Or, tout le monde sait que cette attitude est la plus néfaste en cas de repli conjoncturel. Une relance de la consommation s'avère nécessaire à l'heure actuelle. Vos atermoiements, le temps que vous mettez à réaliser le contrôle budgétaire et à annoncer de nouvelles mesures ne font que renforcer l'inquiétude et réduire la propension à consommer.

Les marchés à l'exportation ont tourné au ralenti en 1992. Notre balance commerciale semble devoir rester négative. Un accroissement des charges des entreprises nuirait en tout cas à la compétitivité de l'économie belge et aurait pour conséquence inéluctable une perte des parts de marché de la Belgique à l'étranger.

Or, à l'écoute des suggestions de certains ministres pour sortir de l'impasse budgétaire, on ne peut que s'inquiéter des mesures imaginées car elles auraient des effets néfastes sur la compétitivité de nos entreprises et donc sur l'emploi.

Vous pouvez vous targuer d'un succès certain, en matière d'inflation bien qu'elle traduise peut-être un effondrement de la consommation et de la demande; les prix ont donc tendance à baisser. Cette inflation modeste n'est à mon avis que le signe de la récession, de votre échec en matière de politique économique. Il est certes heureux que le taux moyen de l'inflation s'élève à 2,43 p.c. en 1992 contre 3,2 p.c. en 1991.

Il convient toutefois de relativiser ce bon résultat dans la mesure où la moyenne européenne s'est également abaissée de plus de 1 p.c. en un an, passant de 4,8 p.c. à 3,7 p.c.; or, en termes de

position concurrentielle d'une économie, le niveau relatif de l'inflation par rapport à celui des principaux concurrents est plus important que le niveau absolu. Et que constatons-nous? La Belgique occupe la quatrième place seulement, après le Danemark, la France, concurrent important, et l'Irlande, et elle se situe juste avant la Grande-Bretagne.

Dans une analyse récente, la Kredietbank nuance également le bon comportement de notre pays en matière d'inflation. En décembre, la performance belge par rapport à nos voisins — les Pays-Bas, par exemple — a été, précise-t-elle, moins brillante qu'on ne pouvait l'espérer.

Pour le mois de janvier, le taux d'inflation belge est passé à 2,84 p.c. contre 2,43 p.c., en moyenne, en 1992. Il est possible que cette hausse en janvier soit une première indication d'une inflation supérieure en 1993 à celle de 1992.

C'est un avertissement pour le Gouvernement. Il s'agira, lors du prochain contrôle budgétaire, d'éviter des mesures à impact inflationniste.

J'en viens à un des indicateurs les plus préoccupants pour le long terme, à savoir l'augmentation spectaculaire du nombre des faillites.

La Belgique vient de franchir le cap des 5 200 faillites pour l'année 1992 — 5 279, exactement — ce qui représente une augmentation de 18 p.c. par rapport à l'année 1991, selon les données communiquées par la firme Dun & Bradstreet.

Les statistiques de janvier, dont nous avons eu connaissance ce matin, font état de 508 faillites, soit près de 22 p.c. de plus qu'en janvier 1992. Aucune des crises de l'après-guerre n'avait donné lieu à autant de faillites. Nous atteignons ainsi un record historique.

Enfin, le baromètre conjoncturel de la Banque nationale de Belgique, qui reflète l'état d'esprit, la psychologie des entrepreneurs et des investisseurs de notre pays, est au plus bas et les dernières notes de conjoncture, notamment de la FEB, n'annoncent aucune amélioration en la matière. Lorsque la psychologie des entrepreneurs est atteinte, il est difficile, et en tout cas lent, de remonter la pente.

Dans ce contexte maussade, dont personne ne peut se réjouir, le Gouvernement est particulièrement silencieux, tout affairé au «règlement» de la «réforme» de l'Etat, et épuisé d'avoir consacré toute son énergie à ficeler un accord bancal sur les écotaxes qui n'est certainement pas susceptible de faire progresser notre économie sur la voie de la croissance, comme les ouvriers de Solvay l'ont opportunément rappelé aux écologistes aveugles qui se préoccupent davantage de mythes que d'emplois et de réalités économiques.

M. De Croo. — Les éditeurs de journaux en faisaient encore état ce matin.

M. de Donnée. — C'est exact. Nous en reparlerons lors du débat sur les «écoto-taxes».

Il est grand temps que le Gouvernement s'occupe des vrais problèmes et des réalités cruciales de la situation économique. Il faut que le Gouvernement définisse les remèdes qu'il compte administrer à notre économie pour positionner cette dernière le mieux possible dans la tempête de la récession qui s'annonce et pour qu'elle profite au maximum des politiques de relance des grandes économies mondiales qui déterminent largement la santé de l'économie planétaire.

Il est évident que ni le Premier ministre, ni le Gouvernement, ni la majorité ne maîtrisent la mécanique d'une série de grandes forces économiques qui conditionnent notre prospérité ou notre malheur, mais la responsabilité de votre Gouvernement, monsieur le Premier ministre, est de faire en sorte que notre économie puisse se positionner le mieux possible, de façon à limiter les dégâts ou à profiter du mouvement lorsqu'une reprise se manifestera. Le rôle que vous devez jouer est comparable à celui d'un *surfer*. Ce dernier ne contrôle pas la mécanique des vagues mais tout son art consiste à adopter la position qui l'amènera au rivage, après une glissade aussi longue que possible.

Monsieur le Premier ministre, vous êtes peut-être un *surfer* génial, sinon efficace, en matière de réforme de l'Etat, mais vous êtes un *surfer* aux petits pieds en ce qui concerne la politique économique et le sauvetage de notre pays.

Je ne tiens nullement à vous faire un procès d'intention, mais il suffit de dresser le bilan des mesures que vous avez adoptées l'an dernier pour constater l'aveuglement du Gouvernement, et en particulier de son chef, en matière de politique économique. Il est désolant que vous ayez pris, en août dernier, des mesures « contracycliques » qui ne pouvaient que hâter la récession de notre activité économique.

Par exemple, il apparaît aujourd'hui très clairement que la décision prise par votre Gouvernement au cours de son précédent conclave budgétaire de réduire de moitié les crédits de Maribel s'est avérée être une grave erreur de politique économique. Cela s'est traduit par un accroissement des charges parafiscales des entreprises concernées de l'ordre de 7,7 milliards.

Cette opération a été particulièrement néfaste pour l'emploi dans le secteur de l'industrie du textile et de l'habillement, risquant, en outre, d'augmenter le nombre de travailleurs clandestins dans un secteur où les tentations de fraude sont renforcées par ce genre de décision. Dans ce secteur, l'emploi a diminué de près de 7 p.c. au cours de l'année 1992 et, rien que pour l'industrie de l'habillement, durant le premier semestre 1992, l'ONEm a recensé trente-cinq fermetures d'entreprises et 1 121 pertes d'emplois. On devine alors les effets pervers que ne manque pas d'engendrer votre réduction de Maribel sur une telle industrie...

Outre cette réduction de Maribel, on ne compte plus les mesures défavorables pour l'emploi prises par votre Gouvernement : alourdissement des charges sociales des indépendants, mesures décourageant la constitution de sociétés de personnes, nouvelles cotisations sociales récurrentes et forfaitaires pour les sociétés, suppression de la déduction pour investissements, augmentation des cotisations patronales sur l'occupation de chômeurs à temps partiel involontaires...

Pourtant, ce matin encore, Mme Smets, à l'occasion d'une interview à la RTBF, prônait l'encouragement du travail à temps partiel. Il est évident que des cotisations supplémentaires sur le travail à temps partiel n'arrangeront rien. Elles transformeront, au contraire, les chômeurs à temps partiel en chômeurs à temps plein. Vous obtiendrez ainsi un résultat pervers de la politique que vous avez menée l'an dernier !

Pour ce qui concerne plus particulièrement votre plan gouvernemental pour les PME, il faut bien reconnaître que si les intentions en sont louables — climat favorable pour les PME — ce plan, dans la réalité, ne réduit pas les charges des PME et ne gomme pas les effets pervers de la réduction de Maribel et de l'augmentation des cotisations sociales pour les travailleurs à temps partiel. Dans un premier temps, vous assommez les entreprises ; ensuite, vous leur proposez un remontant. Cette politique de *stop and go* est débile. Elle ne permettra pas la relance économique de notre pays.

J'en viens à des questions beaucoup plus précises. Au regard d'un tel gâchis, ne croyez-vous pas, monsieur le Premier ministre, que des mesures fiscales et parafiscales, susceptibles de relancer l'embauche et d'enrayer la vague de licenciement, s'imposent à l'heure où près d'un million de personnes de notre pays dépendent, d'une manière ou d'une autre, des assurances-chômage, des prépensions ou d'autres revenus de remplacement ? Ce seuil est intolérable. Serez-vous le premier à le franchir ? Je ne vous le souhaite pas car vous valez beaucoup mieux. Il est donc temps que vous réagissiez de manière à inscrire positivement votre nom dans notre histoire.

Mais plus fondamentalement encore, quelle politique économique, tant conjoncturelle que structurelle, entendez-vous mettre en œuvre pour limiter les dégâts de la crise et permettre à notre économie de profiter au maximum, le moment venu, des premiers signes de reprise de la conjoncture internationale ?

J'aborde, à présent, le plan de convergence européen. Il est non seulement affecté par votre mauvaise gestion, mais également par la crise économique. Dans le plan de convergence adopté par la

Belgique avant les vacances de l'année dernière, aussi bien le scénario normé que le scénario 1993 plus prévoyaient un déficit du solde primaire de 5,7 p.c. du PNB pour l'année 1992.

A ce jour, il faut, hélas, reconnaître que le sérieux dérapage du budget pour l'année 1992, qui est en grande partie le reflet de l'échec de votre politique budgétaire, entraîne un déficit de 6,5 p.c. qui doit, en fait, être porté à 6,9 p.c. pour tenir compte du « recalcul » du PNB par l'Institut national de statistique et de la méthode de comptabilisation européenne du déficit.

On en est donc revenu, monsieur le Premier ministre, à la case départ de 1988 ! Vous payez, aujourd'hui, lourdement l'incapacité de votre majorité — conduite à l'époque par M. Martens — de profiter de la haute conjoncture 1988-1990 pour assainir nos finances publiques.

L'objectif initial en matière de solde net à financer pour 1993 — 5,2 p.c. — semble donc, aujourd'hui, encore bien plus difficile, sinon impossible, à atteindre. Partagez-vous le point de vue du gouverneur de la Banque nationale, M. Verplaetse — je considère d'ailleurs que celui-ci s'exprime trop souvent à votre place — qui propose de porter cet objectif à 5,5 p.c. du PNB pour cette année ? Osez-vous vous présenter avec un tel objectif devant M. Christophersen et le Comité ministériel de la Communauté européenne, chargé de suivre l'évolution des plans de convergence ?

Si la croissance économique est, comme prévu, ralentie en 1993, ne sera-t-il pas impossible pour la Belgique, comme pour certains autres pays européens, d'atteindre les objectifs de son plan de convergence en matière de solde net à financer, à moins d'un changement de cap radical de sa politique budgétaire ? Croyez-vous encore que vous serez en mesure de ramener notre solde net à financer à 3 p.c. du PNB en 1996 ?

Rappelons, à ce propos, que votre Gouvernement a abandonné l'option du scénario 1993 plus pour l'élaboration de son budget 1993, alors que ce scénario accéléré, s'il avait été entamé l'année dernière, aurait permis de dégager une marge de sécurité par rapport au scénario normé, au cas où la reprise de la croissance — qui s'est effectivement produite — et/ou la baisse des taux d'intérêt aurait été plus lente que prévue ? Ne croyez-vous pas que la crise actuelle impose une réévaluation des plans de convergence de différents pays européens, y compris du nôtre ?

Cela dit, je voudrais vous poser quelques questions précises.

Tout d'abord, quel taux de croissance avez-vous décidé de retenir pour l'année 1993, à la suite des différentes hypothèses qui circulent ?

Ensuite, quel sera l'impact probable de la situation économique sur le solde net à financer en 1993 ?

Par ailleurs, les fourchettes citées concernant la somme à trouver pour respecter l'objectif budgétaire varient, à l'heure actuelle, très largement. Certains parlent d'une centaine de milliards, d'autres de 45 à 80 milliards, dont 25 ou 30 milliards en sécurité sociale ; quand ces chiffres seront-ils définitivement fixés ? Le chiffre de 100 milliards n'est-il pas le plus crédible, en fonction du dérapage qu'a connu la sécurité sociale l'année dernière ? Les chiffres ont été confirmés ce matin même.

En outre, le Gouvernement a-t-il chiffré les conséquences de la récession économique sur l'enveloppe globale de la sécurité sociale et de l'assurance chômage ?

Enfin, quand allez-vous entamer votre contrôle budgétaire à l'échelon gouvernemental ? Quel délai vous fixez-vous pour le terminer ? Quelles mesures concrètes envisagez-vous pour atteindre vos objectifs ? Songez-vous notamment à un saut d'index, à un nouvel impôt de crise, à la fiscalisation des allocations familiales, à l'exonération fiscale des intérêts des carnets de dépôts ? Songez-vous à fiscaliser davantage les revenus du capital ?

En tout cas, si vous attendez la baisse — ne fût-ce qu'à raison de quelques dixièmes de point — des taux d'intérêt, vous risquez d'attendre encore un certain temps, ce qui induirait des conséquences dramatiques sur le dérapage de votre budget de l'année en cours ; par ailleurs, au plus vous attendez, au moins les nouvelles mesures à prendre auront encore un impact sur le budget de l'année 1993.

Monsieur le Président, j'en arrive à mes conclusions.

La situation économique dramatique qui vient d'être décrite appelle des mesures conjoncturelles — notamment fiscales et parafiscales — encourageant l'embauche et freinant les licenciements. Ces mesures doivent accroître la compétitivité, la rentabilité et la capitalisation de nos entreprises. Cette crise appelle également des mesures structurelles, qui ne porteront leurs fruits qu'à plus long terme, mais qui sont fondamentales pour consolider notre potentiel économique de façon durable. Je songe aux mesures à prendre pour assouplir le marché du travail et dans le domaine de la recherche et du développement, de la formation, de l'enseignement — domaine-clé pour consolider l'économie et l'emploi à long terme — et des infrastructures stratégiques.

Il faut toutefois constater que de nombreuses mesures structurelles du type précité — marché du travail, enseignement, formation, infrastructures — relèvent de la compétence totale ou partielle des Communautés ou des Régions.

Il suffit d'ailleurs d'écouter M. Van den Brande pour se rendre compte que les Communautés et les Régions prennent des initiatives en ordre dispersé, antinomiques et parfois hostiles les unes par rapport aux autres.

Monsieur le Premier ministre, on peut même se demander s'il existe encore une véritable union économique dans notre pays et, à la lecture des déclarations et des comptes-rendus des actes posés au nord, au sud et au centre du pays, la réponse est pratiquement négative.

Dès lors, monsieur le Premier ministre — il s'agit d'une proposition concrète que je formule — pour en sortir, je crois que le Gouvernement doit organiser, de toute urgence, une table ronde de crise qui organise un dialogue entre l'Etat, les Communautés et les Régions, pour mettre au point un plan conjoncturel, global et cohérent, permettant de sortir le pays de la crise. Il s'agirait enfin d'un dialogue de Communauté à Communauté et de Région à Région présentant une réelle utilité pour résoudre les problèmes concrets de la population.

Monsieur le Premier ministre, il est grand temps de retoucher vos manches et de consacrer autant d'énergie au sauvetage de notre économie qu'à votre réforme de l'Etat qui démantibule notre pays et qui n'est en tout cas pas le remède aux soucis majeurs de nos concitoyens. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Croo.

De heer De Croo. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan volkomen akkoord gaan met de analyse en het aangebrachte cijfermateriaal van de heer de Donnéa. Het is evident dat de economie van ons land in een benarde positie verkeert, dat de budgettaire situatie van de Regering er nog slechter aan toe blijkt te zijn, dat de begroting van 1992 niet heeft opgeleverd wat men had verwacht en dat voor 1993 een aantal cijfers grondig moesten worden aangepast. In mijn betoog zal ik drie elementen aanbrengen.

Het eerste element is bijna een samenvatting van onze houding. Wij geloven dat er geen sociaal paradijs kan worden gebouwd op een economisch kerkhof, maar ook dat er geen economisch paradijs kan worden gebouwd op een sociaal kerkhof. Ik zeg dit met klem. Een basiselement dat de heer de Donnéa ook heeft onderstreept en dat nog meer dan de cijfers van doorslaggevend belang is, is het vertrouwen van een gemeenschap in zijn structuren. Het thesaurieprobleem, het niet-gebruiken van de inkomsten voor een aantal mogelijkheden, de vrees voor de toekomst, dat alles vormt vandaag een zeer belangrijke rem op een economische heropleving.

Mijnheer de Eerste minister, helaas heeft men geen vertrouwen in wat u doet. Ik betreur dat, omdat de Regering in principe het vertrouwen van de bevolking moet hebben, omdat men moet kunnen verwachten dat zij, in de mate van het mogelijke en rekening houdend met de internationale context waarin men zich bevindt, remediërend moet kunnen optreden. Dat vertrouwen is er helaas niet. Daarvoor moet ik geen opiniepeilingen aanhalen, want die zijn waard wat ze waard zijn. De enige geldige opiniepeiling is deze van de verkiezingen, maar daarop zal ik niet ingaan. Bij een aantal geledingen van onze maatschappij is er in elk geval een gebrek aan geloof in de wijze waarop u uw taak volbrengt.

Dat gebrek aan vertrouwen leidt mee tot de economische verzwakking en inzinking. Het is een psychologisch element waarvoor wij allen, maar u als eerste, aandacht moeten hebben.

Inzake het tweede aspect dat ik wil aanhalen, bestaat er een band met wat Kamer en Senaat nu bespreken, de hervorming van de instellingen. Men weet niet meer wie wat doet, waar, wanneer, tegen welke prijs en hoe. Dit geldt onder meer voor buitenlandse handel en voor een aantal andere economische aangelegenheden. De uitbouw van een Staat, niet meer met ondergeschikte, maar met nevensgeschikte besturen, wekt verwarring en verwaart meer dan ooit de mogelijke instrumenten van de wederopstanding. Ik haal een voorbeeld aan dat ook de heer de Donnéa heeft onderstreept. Men ziet dat de federale autoriteiten een ontmoedigingspolitiek voor deeltijdse tewerkstelling voeren, maar de regionale autoriteiten, in casu het Vlaams Gewest, opteren voor een andere politiek. Dat kan toch niet in een economie die zo broos, zo klein en zo bescheiden is. Het is misschien een anecdoten, maar in België zijn er minder telefoontoestellen dan in Manhattan.

Mijnheer de Eerste minister, u weet dat de economie, industrie, nijverheid, uitvoer en dienstverlening, voor alles stabiliteit en duidelijkheid wensen. Telkens weer heeft men een « op-en-neerpolitiek », breekt men af en « prutst » men weer op.

Ik eindig met een derde element. Ik ben geen doemdenker, dat ligt niet in mijn karakter noch in mijn levenshouding. Wij zullen samen moeten proberen het geloof in de toekomst aan te wakken, zelfs indien cijfers aantonen dat u en de vorige Regering niet van de hoogconjunctuur hebben geprofiteerd om reserves aan te leggen, ook al hebt u meer dan 110 miljard belastingen en lasten opgelegd en ondanks alle punten die collega de Donnéa zo oordeelkundig en vanuit een wetenschappelijke invalshoek heeft aangesneden. Het Parlement en alle verantwoordelijken moeten proberen aan het doemdenken een einde te maken. Wij moeten trachten optimisme te doen ontstaan, zelfs met de broze elementen en in de conjunctuur waarin wij verzeild zijn geraakt. In dit verband werd allusie gemaakt op de relatie tussen de Belgische frank en de evolutie van de interesten die voor onze economie, ook voor de uitvoer, niet gunstig is.

Mijnheer de Eerste minister, helaas straalt uw Regering niet bepaald een dergelijk optimisme uit. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, ik ben de heer de Donnéa in zekere zin dankbaar voor deze interpellatie om dezelfde reden als voor de interpellatie die hij hier ooit heeft gehouden om het omgekeerde te bewijzen van wat hij vandaag heeft verkondigd.

En effet, au moment où les débats sur la réforme des institutions se poursuivent à la Chambre et au Sénat, il faut éviter de donner l'impression de s'occuper exclusivement de cette réforme et de négliger le fait que le pays traverse une crise économique profonde.

Deze interpellatie geeft mij de gelegenheid om daar dieper op in te gaan, om de huidige economische toestand te onderzoeken en na te gaan op welke manier wij daarop kunnen inspelen. Wij moeten dit inderdaad doen met de middelen waarover wij beschikken en op het vlak waar we invloed kunnen uitoefenen. Wij worden immers geconfronteerd met een aantal elementen die onze politieke mogelijkheden ruim overschrijden.

Il est exact que nous connaissons aujourd'hui la conjoncture économique la plus défavorable de ces dix dernières années. Malgré d'évidents signes de relance aux Etats-Unis, l'économie mondiale traverse encore toujours une crise. Celle-ci ne pourra se résoudre que si la communauté mondiale réussit à lever plusieurs incertitudes qui pèsent encore sur l'activité économique: incertitude d'abord quant au déroulement des discussions sur le commerce international au sein du GATT; incertitude également quant à la volonté de tous les pays membres de la Communauté européenne de s'inscrire pleinement dans le processus d'unification européenne; incertitude aussi sur les marchés européens de devises, après la période turbulente d'adaptations des taux de change; incertitude enfin quant au moment où l'Allemagne réussira à nouveau à mener une politique économique et sociale cohé-

rente, caractérisée par une hausse modérée des revenus et une maîtrise du déficit public. Le gouvernement allemand s'est attelé à la tâche et attend une prise de position de la Bundesbank pour assouplir éventuellement sa politique des taux d'intérêt.

Il est inexact d'affirmer que le Gouvernement belge ne mène aucune politique visant, comme l'a dit M. de Donnée, à aider l'économie de notre pays à atteler son wagon au train européen. Certains pourraient être tentés d'établir un parallélisme entre la situation actuelle et celle du début des années 80 où précisément, l'économie de notre pays devait être redressée afin de ne pas manquer le train européen. C'est pourquoi je tiens à souligner que si l'économie de notre pays subit aujourd'hui les inconvénients de la conjoncture mondiale et européenne, elle supporte cependant parfaitement la comparaison avec les autres pays européens.

Sommigen zijn van oordeel, zoals de heer de Donnée trouwens, dat het niet het ogenblik is om zich bezig te houden met institutionele hervormingen.

Indien wij effectief in de situatie zouden verkeren zoals wij die hebben gekend op het einde van de jaren zeventig, waarbij elk ander beleid als het ware wordt stopgezet om zich uitsluitend bezig te houden met institutionele hervormingen, dan zou ik hen volkomen gelijk geven.

Precies om te vermijden dat wij in een dergelijke situatie zouden terechtkomen heb ik alles heel duidelijk gescheiden en werden de institutionele hervormingen besproken op het niveau van de partijen. Aldus werd de Regering niet in haar werkzaamheden gehinderd en kon zij haar beleid voortzetten.

Stellen dat men een sociaal-economisch beleid kan uitwerken en tegelijkertijd doen alsof er geen probleem is van samenlevingsorganisatie tussen de Gemeenschappen en Gewesten in ons land, noem ik evenzeer struisvogelpolitiek als alleen de institutionele problemen aanpakken en doen alsof er geen economische, sociale en financiële problemen zijn.

De heer De Croo. — Mijnheer de Eerste minister, ik neem het u niet kwalijk, maar u pleit voor uw kapel.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Ik pleit voor het beleid dat elke Regering, die de problemen van ons land wil aanpakken, zal moeten voeren. Mijnheer De Croo, in de grond wenst ook uw partij dat wij de institutionele problemen oplossen, zodat zij daar eventueel later van verlost is.

M. de Donnée. — Mais pas n'importe comment.

De heer Erdman. — Mijnheer de Donnée, daarover is u het zelfs niet eens met de heer De Croo.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Dat komt er inderdaad nog bij.

Het gaat dus niet op, op monetair, economisch en sociaal vlak een sterk beleid te voeren en daarbij de ogen te sluiten voor de nood aan een kader waarin de federale overheid enerzijds en de Gewesten en Gemeenschappen anderzijds, elk op hun niveau hun problemen kunnen oplossen. Meer zelfs, voor onze internationale positie en voor de positie van onze munt is het even essentieel dat wij slagen in de hervorming van de Staat als dat we slagen in het saneren van de overheidsfinanciën. Denken dat we het ene zonder het andere kunnen volhouden, kan ons wel eens duur te staan komen.

De Regering heeft niet gewacht op de goedkeuring van de Sint-Michielsakkoorden in het Parlement om onder meer de begrotingscontrole aan te vatten. De klassieke timing zal daarbij worden geëerbiedigd. De gegevens van de departementen moeten ons dus volgende week bereiken. Ze zullen het voorwerp uitmaken van bilaterale besprekingen en einde februari of begin maart zal de gehele Regering zich erover buigen.

Le Gouvernement n'attendra pas que l'ensemble des Accords de la Saint-Michel aient été votés au Parlement pour procéder au contrôle budgétaire et pour adapter le budget de 1993 en fonction de l'évolution des facteurs économiques qui peuvent l'influencer.

De nombreuses rumeurs circulent quant à l'ampleur du dérapage et aux efforts qui s'imposeront pour maintenir la Belgique dans la voie de l'assainissement qui doit nous permettre de ramener notre déficit public à 3 p.c. d'ici 1996. Je ne souhaite pas me prononcer à cet égard aujourd'hui même.

Je suis parfaitement conscient du fait que le dépassement de notre objectif pour 1992, presque intégralement imputable — comme la Commission européenne le constate également dans son rapport publié hier — à l'effondrement de la conjoncture et à la forte hausse des charges d'intérêt, aura des incidences en 1993, notamment parce que le niveau de départ des recettes fiscales est inférieur à celui que nous avons pris en compte. J'ajouterai immédiatement que, malgré le dépassement de l'objectif, nous avons réussi, en 1992, à augmenter le surplus primaire de 0,4 p.c. du PNB, alors qu'il a diminué de 0,5 p.c. dans les autres pays de la Communauté européenne. De plus, notre déficit public ne s'est jamais autant rapproché de la moyenne européenne qu'au cours de l'année passée; la différence n'était plus alors que de l'ordre de 1,6 p.c. du PNB. Cela explique sans aucun doute le fait que les marchés financiers maintiennent leur confiance en nos prestations et en notre volonté de poursuivre le processus d'assainissement. Ils situent la politique que nous menons dans un ensemble européen où il apparaît que les résultats enregistrés en Belgique sont meilleurs que ceux que l'on a pu constater dans d'autres pays en 1992.

Par ailleurs, nous devons tenir compte, en 1993, d'un ralentissement de la croissance économique, tant sur le plan international que national, bien plus sévère qu'on ne le prédisait encore en automne dernier. Je constate d'ailleurs que la Commission européenne ne prévoit qu'une croissance de l'ordre de 0,5 p.c. pour notre pays. Par contre, les taux d'intérêt à court terme ont baissé d'environ 1,25 p.c. depuis la confection du budget au mois d'août, ce qui devrait normalement se traduire par une sérieuse économie sur le budget de la dette publique de l'Etat.

Il est d'ores et déjà certain qu'il faudra, en définitive, encore accomplir un effort considérable sur le plan du budget afin de compenser la perte de recettes fiscales due à la dégradation de la conjoncture, et au niveau de la sécurité sociale afin d'équilibrer l'impact du ralentissement de la croissance sur les cotisations sociales et les allocations de chômage, ainsi que la hausse des dépenses en matière d'assurance maladie.

Je le répète, je ne tiens pas à lancer, aujourd'hui, des ordres de grandeur dans ce domaine, au moment où les réunions bilatérales avec les différents départements doivent démarrer, où l'évaluation correcte des recettes publiques doit encore avoir lieu et au moment où les taux d'intérêt sont en pleine évolution.

Je ne souhaite pas non plus me prononcer aujourd'hui sur l'objectif précis qui sera poursuivi en 1993, compte tenu du fait que les points de départ 1991-1992 ont été revus pour les raisons méthodologiques que vous citez, même s'il me semble défendable de récupérer cette révision méthodologique d'une manière étalée dans le temps, comme le préconise en fait le gouverneur de la Banque nationale.

Ce qui importe surtout, c'est qu'en matière d'assainissement des finances publiques, le Gouvernement maintienne l'objectif final qui doit nous permettre de faire partie du premier groupe accédant à l'Union monétaire européenne. Cela signifie que nous maintenons notre objectif de 3 p.c. d'ici 1996.

Un instrument important de cette politique réside dans le plan de convergence, lequel nous oblige à effectuer des projections sur plusieurs années et à démontrer que la voie que nous suivons et les mesures que nous prenons nous permettront d'atteindre l'objectif imposé par le Traité de Maastricht.

De heer De Croo. — Mijnheer de Eerste minister, sta mij toe u even te onderbreken. Geruchten doen de ronde dat de Belgische Regering samen met andere regeringen van de Europese Gemeenschap zou aansturen op het verlaten van de datum waarop de 3 pct.-Maastricht-norm moet worden bereikt of zelfs op een wijziging van de norm zelf. Moeten die geruchten ernstig worden genomen?

De heer Dehaene, Eerste minister. — De Belgische Regering heeft ter zake geen enkel initiatief genomen en is ook niet zinnens dat te doen.

De heer De Croo. — U bent dus van mening dat de doelstellingen van het convergentieplan op de oorspronkelijk overeengekomen datum zullen worden gerealiseerd?

De heer Dehaene, Eerste minister. — Mijnheer De Croo, indien de doelstellingen van het convergentieplan en van het Verdrag van Maastricht moeten worden herzien, dan zal dat op het Europese vlak gebeuren en niet op ons initiatief.

De heer De Croo. — U zal dat dus ook niet doen wanneer u in de tweede helft van dit jaar het voorzitterschap van de Europese Raad zal waarnemen?

De heer Dehaene, Eerste minister. — Vandaag zie ik daarvan de noodzaak niet in. Hoe de toestand er zal uitzien op het ogenblik dat wij het voorzitterschap waarnemen, kan ik niet voorspellen. Ik denk niet dat het zinvol is om vandaag principiële verklaringen af te leggen die losstaan van de economische en financiële evolutie. In de budgetcontrole zullen wij rekening houden met de huidige sociaal-economische gegevens in Europa. De Belgische Regering overweegt op het ogenblik geen enkel initiatief om gesloten overeenkomsten te wijzigen.

Zoals terecht in de interpellatie werd opgemerkt, zijn de overheidsfinanciën uiteraard niet het enige domein waarop de zwakke conjunctuur een negatieve invloed uitoefent. Ook de koopkracht en de tewerkstelling zijn in de verdrukking. Ondanks de sombere conjunctuur blijft onze situatie vandaag fundamenteel verschillend van die in het begin van de jaren tachtig. Toen noopten de enorme handicap in concurrentievermogen met zijn nefaste uitwerking voor de tewerkstelling, de kapitaalvlucht en de zwakke frank tot een beleid dat prioritair op het herstel van ons economisch draagvlak gericht was. Vandaag blijven wij uitstekende macro-economische prestaties voorleggen. Zoals het verslag van de Europese Commissie aangeeft, ligt onze inflatie ruim onder het Europese gemiddelde, blijft onze concurrentiepositie stevig — hoewel waakzaamheid geboden blijft — en is onze munt gezond, zodat wij nu reeds aan drie van de vier Europese convergentiecriteria voldoen.

In deze context is het en blijft het voor ons land prioritair om de overheidsfinanciën te saneren. In de huidige bedrukte economische toestand kan dat op het eerste gezicht weinig aangewezen schijnen, omdat de sanering op korte termijn de binnenlandse componenten van de groei nog verder kan aantasten, maar zij blijft noodzakelijk om de voorwaarden te creëren voor duurzame groei en tewerkstelling.

De budgettaire marge om groei en tewerkstelling te bevorderen is in ons land dus bijzonder klein, om niet te zeggen onbestaande. Maar dat betekent niet dat wij aan de kant blijven staan, wel integendeel. Wij weten dat de crisis vooral wordt gevoeld door degenen die hun arbeidsplaats verliezen of er niet in slagen een arbeidsplaats te verwerven. Vandaar dat de bekommernis om de tewerkstelling voor de Regering meer dan ooit prioritair blijft.

België steunt om te beginnen ten volle de Europese relance-inspanningen. De oriëntaties die ter zake door de top van Edinburgh werden genomen, worden nu ontwikkeld, en de Europese Ministerraad van Financiën volgt dit op de voet. Het komt erop aan snel en concreet gestalte te geven aan de Europese investeringsplannen en ook aan de ondersteuning van de groei in de verschillende lidstaten, zeker in die waar de ruimte hiertoe aanwezig is.

Op nationaal vlak blijven wij een tweesporenbeleid ontwikkelen. Een eerste permanent spoor is de vrijwaring van de concurrentiekracht. Dit blijft zeker in een open land als het onze, de basisvoorwaarde voor de tewerkstelling en de basisvoorwaarde opdat wij onmiddellijk van een eventuele relance zouden kunnen profiteren. Op het ogenblik dat de internationale conjunctuur zal herleven, moet ons land voorbereid zijn om daarop ten volle in te spelen.

Vervolgens blijft het noodzakelijk om specifieke inspanningen te leveren om de toestand op de arbeidsmarkt te verbeteren. Het begeleidingsplan, dat de minister van Tewerkstelling en Arbeid heeft gelanceerd in overleg met de Gewesten, is in volle operationele uitvoering. Gekoppeld aan de inspanningen tot verminde-

ring van de sociale lasten voor de aanwerving van werklozen uit het begeleidingsplan, zal het ongetwijfeld leiden tot een betere beantwoording van het arbeidsaanbod aan de vraag.

Bovendien zal de Regering in maart de geplande tewerkstellingsconferentie openen om in overleg met de Gewesten en de sociale partners te komen tot een coherente aanpak van de globale tewerkstellingsproblematiek in al haar bestanddelen. Wij hebben de conferentie in maart gepland om de Gewesten vooraf de kans te geven hun eigen overleg te hebben om te komen tot een gecoördineerde inbreng in een globaal plan dat voor een deel ook op nationaal vlak zal worden ingevuld. In de mate dat de economische groei in de volgende jaren niet volstaat om netto tewerkstelling te creëren, zal het daarbij noodzakelijk zijn te komen tot een betere verdeling van het beschikbare arbeidsvolume. De kosten hiervan kunnen echter niet meer, zoals in het verleden nagenoeg volledig worden gedragen door de overheid. De sociale partners zullen zelf ook hun verantwoordelijkheid op zich moeten nemen. Bij een herverdeling van arbeid zal men ook een herverdeling van inkomsten moeten aanvaarden.

Uit het voorgaande blijkt dat wij pogen een consistent beleid te voeren op verschillende vlakken. Het omvat op het gebied van de staatshervorming de realisatie van een essentiële stap die onontbeerlijk is om ons land een stabiele institutionele context te bezorgen waarbij een sociaal-economisch beleid op een meer coherente manier kan worden gevoerd.

Het beleid blijft structureel gericht op de sanering van de overheidsfinanciën en op de toetreding van België tot de EMU. Het blijft gericht op de vrijwaring van onze concurrentiekracht als basisvoorwaarde voor de tewerkstelling, alsook op specifieke inspanningen om de tewerkstelling te bevorderen in overleg met de Gewesten. Het schrijft zich tenslotte in, in een Europese aanpak van de economische en sociale problematiek.

Mijnheer de Voorzitter, wij zullen dit beleid consistent verderzetten, parallel met de institutionele hervormingen. Er is geen sprake van het ene of het andere te realiseren, maar zoals het in het regeerakkoord werd ingeschreven, het ene én het andere. Ik ben er immers van overtuigd dat ons land nood heeft aan het ene én het andere. (*Applaus.*)

De heer De Croo. — Als u goede argumenten hebt, gaat u gewoonlijk veel korter!

M. le Président. — La parole est à l'interpellateur.

M. de Donnée. — Monsieur le Président, en écoutant le discours du Premier ministre, je ne pouvais m'empêcher de penser à ce curé de campagne qui, préparant son sermon, inscrivait en face de certains passages: «Argument faible: crier fort.»

Monsieur le Premier ministre, vous m'avez fort peu convaincu.

M. Dehaene, Premier ministre. — Vous de même.

M. de Donnée. — Une analyse de votre discours révèle en effet que vous réaffirmez une série d'objectifs, notamment, et je m'en réjouis, votre adhésion au plan de convergence, votre souci d'assainir les finances publiques, de lutter contre le chômage. Cependant, force m'est de constater que vous énoncez très peu de mesures concrètes. Vous avez évoqué votre conférence sur l'emploi, qui aura lieu au mois de mars, mais en dehors de cela, vous vous cantonnez pratiquement aux incantations et aux vœux pieux.

Par ailleurs, quand vous déclarez que le Gouvernement n'était pas totalement impliqué dans les discussions relatives à la réforme des institutions, vous me surprenez. En effet, tous les Belges vous ont vu sortir au petit matin, dans la brume, d'un certain château... Ils ont d'ailleurs dû penser qu'après avoir consacré tant d'énergie à ces problèmes qui les intéressent peu, vous ne deviez plus avoir l'esprit très clair pour vous occuper de l'essentiel. Donc, faire croire que le Gouvernement n'était pas totalement impliqué dans les discussions qui ont conduit à cette réforme revient à considérer les gens comme des imbéciles!

Il y a cependant un point sur lequel je suis d'accord avec vous, à savoir la nécessité de réformer nos institutions. En effet, celles-ci, telles que mises en place en 1988, comportent un certain nombre d'imperfections majeures.

M. De Croo. — Mises en place par le même Gouvernement, d'ailleurs!

M. de Donnée. — Effectivement. Cependant, monsieur le Premier ministre, selon vous, la réforme que vous concoctez actuellement contient-elle suffisamment de mesures susceptibles de rendre confiance à la population? D'ailleurs, monsieur le Premier ministre, si les Américains, ainsi que d'autres étrangers, ne viennent plus investir chez nous et si même certains Belges hésitent à le faire dans leur propre pays, c'est parce que cette réforme s'inscrit dans une évolution séparatiste. Le journal anglais *The Economist* n'écrivait-il pas récemment en parlant de la Belgique: « *Belgium, a country that fades away.* » MacArthur disait: « *Old soldiers never die, they only fade away.* » J'ajouterai à cela: « *We are the old soldiers, but we do fade away.* »

De heer Moens. — Wat is uw alternatief?

M. de Donnée. — Vous comprenez que, dans un tel climat, les investisseurs ne viennent pas chez nous.

Enfin, qui peut croire un instant qu'en accentuant la régionalisation du commerce extérieur dont aucun industriel ne veut et en accentuant la régionalisation de la recherche, vous allez stimuler l'économie?

Monsieur le Premier ministre, vous avez beaucoup de souffle quand il est question de réforme de l'Etat. Vous avez un projet, vous avez une vision de l'évolution de l'Etat qui, à mon avis, n'est pas la bonne, mais vous y croyez. Enfin, vous êtes capable de défendre vos arguments avec force, d'une façon articulée, logique, même si vous les fondez sur des prémisses fausses. Cependant, en matière de politique économique, le souffle n'y est plus: vous vous contentez de remâcher des objectifs qui obtiennent l'adhésion de tous, mais vous êtes incapable de nous donner les mécanismes concrets à mettre en œuvre pour éviter que demain, le million de bénéficiaires de revenus de remplacement soit dépassé. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, ik stel voor de bespreking van het ontwerp tot oprichting van een Centrum voor etnische gelijkheid deze voormiddag af te handelen.

Er zijn nog vier sprekers ingeschreven in het debat. We zouden vanmiddag pas om 14 uur 30 opnieuw samenkomen om de overige punten van onze agenda te bespreken.

Je propose d'entendre les quatre derniers intervenants, de clore ainsi, ce matin, la discussion générale de même que l'examen des articles, aucun amendement n'ayant été déposé, et de reprendre la séance publique à 14 heures 30 et non à 14 heures comme initialement prévu.

Le Sénat est-il d'accord avec cette proposition?

Is de Senaat het met dit voorstel eens? (*Instemming.*)

Il en est ainsi décidé.

Dan is hiertoe besloten.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1992-1993
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1992-1993

ONTWERP VAN WET TOT OPRICHTING VAN EEN CENTRUM VOOR ETNISCHE GELIJKHEID

*Hervatting van de algemene beraadslaging en
stemming over de artikelen*

PROJET DE LOI CREANT UN CENTRE POUR L'EGALITE ETHNIQUE

Reprise de la discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij hervatten de algemene beraadslaging over het ontwerp van wet tot oprichting van een Centrum voor etnische gelijkheid.

Nous reprenons la discussion générale du projet de loi créant un Centre pour l'égalité ethnique.

Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp beantwoordt aan een pure noodzaak, namelijk de voortzetting van het onvoltooide werk van het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid.

De heer Mouton, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Een aantal collega's hebben kritiek uitgebracht op het werk van het koninklijk commissariaat en op het nut ervan. Soms was die kritiek gematigd. Zo heb ik het geapprecieerd dat de heer de Donnée het werk van de koninklijke commissaris voor een stuk kon waarderen. Anderen waren scherper in hun kritiek en vonden dat de lijvige rapporten van de koninklijke commissaris door betrekkelijk weinig beleidsdaden werden gevolgd. Die kritiek lijkt mij precies een argument om het werk van het commissariaat, zij het in een andere vorm, verder te zetten. Er is inderdaad nog heel veel te doen inzake de integratie van de allochtonen en voor het scheppen van een harmonische multiculturele samenleving. Als mevrouw D'Hondt zegt dat ze haar taak weldra beëindigd zal hebben, zoals de heer Pede het hier aangehaald heeft dan is dat juist in de zin dat ze recht heeft op een welverdiende rust, maar dan wil dat niet zeggen dat haar werk niet kan of moet worden voortgezet door anderen. Zo heeft ze het zeker niet bedoeld.

Gelet op de weerstanden en misverstanden die in deze materie legio blijven, is de oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, dat zowel de verschillende overheden als het netwerk van organisaties, maar ook de burgers kan inspireren en zo nodig bijsturen, geen overbodige luxe. Een anti-discriminatiebeleid is een werk van lange adem en vergt meer dan louter repressieve maatregelen. Een politiek die erop gericht is etnische minderheden in de samenleving zodanig te integreren dat ze zich mettertijd niet langer als een culturele of sociaal-economische minderheid in de pejoratieve betekenis van het woord — als « minderen » — moeten ervaren, vraagt een ondersteuning die de bevoegdheid van de verschillende departementen en van de federale en communautaire overheden overschrijdt. Het is dan ook logisch het nieuwe centrum rechtstreeks te laten ressorteren onder de Eerste minister.

De liberale oppositie beweert dat het centrum overbodig is, aanleiding zal zijn voor een reeks uiteraard politieke benoemingen en daarmee de Staat op extra kosten zal jagen. Diezelfde ongebenadering viel de oprichting van het koninklijk commissariaat ook al te beurt. Ondertussen leert een serene en objectieve beoordeling toch dat het werk en het optreden van de koninklijke commissaris en haar medewerkers, een beslissende bijdrage hebben geleverd in het keren van het onzalige racismegetij en in het op gang trekken van een tegenstroom, enerzijds, en in het wegwerken van een soort *laissez-faire, laissez-passer*-mentaliteit in het migrantendossier, anderzijds. Door haar moedig en onafhan-

kelijk optreden heeft mevrouw D'Hondt bij velen een hart onder de riem gestoken. Zij heeft bewezen dat tegen de stroom in gaan geen hopeloze onderneming hoeft te zijn. Dat zij in sommige kringen zou worden gehaat en beschimpt, was voorspelbaar en hoeft ons dus niet te ontreddeken. Bedenklijker is wel dat haar discours vaak weinig ernstig werden genomen, ook door haar eigen achterban. Ik hoop dat dit niets te maken heeft met het opvallend succes waarmee zij een pluralistisch samengestelde ploeg van medewerkers tot een voortreffelijke interactie heeft weten te brengen.

De opdracht van het centrum is inderdaad zeer ruim: er is niet alleen het vele studiewerk dat moet worden voortgezet, er is ook de relatief nieuwe ombudsfunctie die het centrum krijgt toegewezen door paragraaf 4 van artikel 3, dat trouwens een herschrijving is van wat in het oorspronkelijk wetsontwerp nog veel duidelijker werd gevraagd. Het centrum krijgt daarbij ook de mogelijkheid om in rechte op te treden. Zoals het koninklijk commissariaat zal het centrum een belangrijke inspiratiebron blijven voor Regering en Parlement. Het kan ongetwijfeld een nuttige rol spelen bij het zoeken naar de meest adequate formulering van de bij te schaven wet tot bestraffing van racisme en xenofobie en bij de hele wetgeving over vreemdelingen en vluchtelingen. Onder druk van een bepaalde publieke opinie laten beleidsmensen soms enige angst voor het vreemde of voor de vreemdeling doorsijpelen. Ik hoop dat het nieuwe centrum dit zal helpen tegengaan.

Het is jammer dat de Kamer van volksvertegenwoordigers van de bespreking van dit ontwerp geen gebruik heeft gemaakt om de wet-Moureaux van 1981 inzake de bestrijding van racisme en xenofobie grondiger te verbeteren dan nu is gebeurd door het nieuwe wetsontwerp waarbij artikel 5 van de wet van 1981 wordt gewijzigd. De invoeging van het wetsvoorstel van de heer Erdman, dat had kunnen worden geamendeerd, had ons veel tijd en energie kunnen besparen. De oprichting van het centrum moet echter zeer snel gebeuren en daardoor zal tijdsdruk dit jammer genoeg onmogelijk maken.

Het centrum zal ook een belangrijke rol kunnen spelen in de vorming van het overheidspersoneel en vooral van de politieambtenaren.

Een recent rapport van Amnesty International en verklaringen van de vertegenwoordiger van het Hoog Commissariaat voor de vluchtelingen van de Verenigde Naties in ons land, hebben er ons vandaag en gisteren aan herinnerd dat hier nog heel wat werk voor de boeg ligt. Antiracisme wordt nu eenmaal niet met de paplepel ingegeven.

In verband met de ambtenaren wil ik de aandacht vestigen op de draagwijdte van artikel 2 van dit ontwerp. Terecht heeft de heer de Donnée in de commissie onderstreept dat dit artikel 2 verstrekkende gevolgen heeft voor de toegang tot het openbaar ambt van niet-Belgen. Hij heeft dit echter wel negatief becommentarieerd. Voor ons, socialisten, is het een uitgemaakte zaak dat de bestrijding van elke vorm van onderscheid op grond van nationaliteit inhoudt dat openbare ambten voor niet-Belgen moeten worden opengesteld, uiteraard met respect voor artikel 6 van de Grondwet, de internationale verdragen en de uitspraken van het Hof van justitie van de Europese Gemeenschap.

Tenslotte wil ik nog iets zeggen over het opschrift van het ontwerp, dat ook de benaming van het centrum is. Wij zijn er in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden in geslaagd een vlag te ontvouwen die de lading behoorlijk dekt. Hoewel ik aanvankelijk gewonnen was voor het behoud van de benaming die daarvoor in de Kamer was vastgelegd, heeft men mij en anderen er kunnen van overtuigen dat het begrip « etnische gelijkheid » een verwarrende bijklank heeft.

Mijnheer de Eerste minister, men zou ook kunnen zeggen dat het voorstel van de Regering het uiteindelijk heeft gehaald, vermits het begrip « etnische gelijkheid » evenmin voorkwam in de benaming die u in de Kamer hebt willen verdedigen. Het debat in de commissie heeft aan het licht gebracht dat het wegwerken van het ene euvel meteen een nieuw schept, namelijk onduidelijkheid over de concrete doelstellingen. De commissie heeft terecht geoordeeld dat een kat een kat moet worden genoemd. Zoals er een Belgisch werk tegen kanker bestaat, zo ook hebben wij nood aan een centrum tegen racisme of, meer positief uitgedrukt, voor racismebestrijding. Is er een meer positieve politiek denkbaar dan

het dagdagelijks werken aan een maatschappij zonder muren, zonder getto's, zonder oogkleppen, zonder angst en zonder rassewaan? De overheid moet daarbij de bakens uitzetten en een soort vaargeul uitstippelen voor een veilig verkeer van autochtone en allochtone gemeenschappen. Het Centrum voor gelijke kansen en voor racismebestrijding kan ons daarbij helpen. Het moet een soort vuurtoren zijn, die licht kan geven in de duisternis die ons soms dreigt te omsluiten. Beter ware het natuurlijk dat het licht zou voortvloeien uit ontelbare kaarsvlammetjes, zoals de heer Vancrombruggen dat hier ook heeft geïllustreerd, gedragen door vreemde en minder vreemde burgers, verenigd in vastberadenheid wat hun verdraagzaamheid en hun gastvrijheid betreft. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. Flagothier.

M. Flagothier. — Monsieur le Président, je voudrais d'emblée vous faire part du plaisir qui est le mien de pouvoir débattre de ce projet de loi, qui était initialement une proposition de loi adoptée par la Chambre des représentants le 15 octobre 1992.

En effet, le « Centre pour l'égalité ethnique » qu'au terme de ses débats la commission de l'Intérieur a préféré appeler « Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme », apparaît d'abord à mes yeux comme la consécration tangible du travail réalisé jusqu'ici par le Commissariat royal à la politique des immigrés. Travail impressionnant, tant quantitativement que qualitativement, qui n'est pas étranger, j'imagine, à la personnalité et au talent de Mme Paula D'Hondt. Au commissariat comme à Mme D'Hondt, j'entends ici rendre hommage.

La mission du commissariat, qui consistait principalement à envoyer des recommandations au Gouvernement et aux différents Exécutifs concernés, s'achèvera, comme vous le savez, à la fin de ce mois. Il convient donc aujourd'hui, sous peine de rendre inutile cet énorme travail, de doter notre pays d'un outil se fixant pour mission la promotion de l'égalité des chances et le combat contre toute forme de distinction, d'exclusion, de restriction ou de préférence fondée sur la race, la couleur, l'ascendance, l'origine ou la nationalité.

C'est la bonne compréhension de cette mission qui impose que l'on s'oriente vers une nouvelle dénomination: il s'agit en effet de couvrir tous les éléments de la mission, c'est-à-dire tant la lutte contre le racisme que la politique relative à l'égalité des chances. En choisissant d'appeler ce nouvel outil d'intégration « Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme », on traduit mieux, me semble-t-il, la dualité de cette mission. On évite de surcroît l'adjectif « ethnique » par trop lié à tant d'atrocités, et notamment celles perpétrées aujourd'hui dans l'ex-Yougoslavie, tout en évitant le problème de sa définition.

Cette mission, telle que définie par le projet, permet une politique d'intégration qui échappe à la tentation de confondre celle-ci avec l'acquisition de la nationalité. Car, comme l'a fait observer le commissariat royal, si l'acquisition de la nationalité, rendue plus accessible pour certaines catégories d'étrangers — et notamment ceux dits « de la troisième génération » — par les modifications apportées au Code de la nationalité, constitue un moyen d'intégration, celui-ci n'est ni nécessaire ni suffisant. La politique d'intégration vise, d'une façon bien plus large, à promouvoir l'implication structurelle des minorités dans les activités et les objectifs des pouvoirs publics.

Dans cet esprit, je me félicite que la proposition ait bénéficié d'un large soutien à la Chambre des représentants, y compris en dehors des partis de la coalition gouvernementale, et que le Gouvernement s'y soit rallié. Dans l'accord de gouvernement, il était déjà question, il est vrai, d'un « Centre pour l'égalité des chances ». On envisageait à l'époque, sur base du travail accompli par le formateur Melchior Wathelet, un projet plus vaste, incluant également les problèmes relatifs à l'égalité de l'homme et de la femme, aux personnes handicapées, etc.

Ce projet de loi donne au centre de nombreux moyens que j'espère proportionnels à la tâche à accomplir. Je voudrais en souligner deux, que je juge particulièrement dignes d'intérêt. Celui d'abord contenu dans l'article 4 du projet qui assure une plus large collaboration entre les différentes entités de ce pays: Etat, Com-

munautés, Régions, autorités provinciales et locales ou tout autre organisme public. Cela devrait permettre au centre de résorber la confusion qui a pu régner aux différents niveaux de l'exercice des compétences en la matière. En ce sens, l'inscription du centre dans les services du Premier ministre trouve son opportunité. De surcroît, et même si l'article 4 ne le stipule pas formellement, le centre pourra également consulter des organismes privés, devenus des lieux de concertation de première importance.

Le second moyen que j'entends souligner est porté de façon novatrice par l'article 7 qui règle le problème de l'application de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie, en permettant à des établissements d'utilité publique ou à des associations jouissant de la personnalité juridique, comme au Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, d'ester en justice dans tous les litiges auxquels l'application de la loi du 30 juillet 1981 donne lieu. C'est dire, en d'autres termes, que le racisme n'est pas une opinion mais un délit et qu'il faut se donner les moyens de le poursuivre et de le sanctionner.

Au vu des missions qui lui sont confiées, il n'est pas difficile d'imaginer que le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme s'attellera à un travail de longue haleine qui va courageusement à l'encontre du mouvement de pensées renaissant en Europe. Le résultat de son action s'inscrira dans la durée.

Le groupe PSC votera ce projet. Je formule, à l'intention de ce nouvel outil d'intégration et de respect mutuel, mes vœux de succès. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Tavernier.

De heer Tavernier. — Mijnheer de Voorzitter, namens Agalev en Ecolo betuig ik mijn steun aan het wetsontwerp tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

Wij verlenen onze steun echter niet omdat wij vinden dat het migrantenbeleid op een goede manier wordt gevoerd. Integendeel, de problemen werden te lang ontkend en te dikwijls wordt ook nu nog toegegeven aan een latent racisme en aan het afschermen van de eigen welvaart tegen de noden van de wereld, in het bijzonder van de derde wereld. Om die reden zullen Agalev en Ecolo volgende week trouwens heel wat bedenkingen en amendementen formuleren in verband met de zogenaamde vreemdelingenwet.

Wat het onderhavige wetsontwerp betreft, vertrekken wij van een positieve evaluatie van het werk van het koninklijk commissariaat. Ondanks onze oorspronkelijke scepsis erkennen wij graag dat het commissariaat zeer nuttig en noodzakelijk werk heeft verricht. Wij menen dan ook dat dit werk moet worden verdergezet. Het bestuderen van de problemen die zich in een multiculturele samenleving kunnen voordoen, het bestrijden van vooroordelen, het oog hebben voor het bieden van gelijke kansen ongeacht de herkomst van de persoon en het bestrijden van het racisme is niet alleen een taak van lange adem, het is een taak die nooit ten einde is en die zelfs telkens opnieuw moet worden herbegonnen.

Omdat dit op alle niveaus moet gebeuren, zijn wij het ermeê eens dat dit centrum rechtstreeks onder de bevoegdheid van de Eerste minister valt. Wij zullen er echter op toezien dat het niet evolueert in de richting van een bureaucratische en weinig dynamische organisatie.

Uitgaande van de positieve evaluatie van het werk van het koninklijk commissariaat en vanuit de overtuiging dat dit werk moet worden verdergezet, uitgediept en verder verspreid, zullen Agalev en Ecolo de oprichting van dit centrum steunen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken. — Mijnheer de Voorzitter, wij behandelen hier vandaag een ontwerp van wet tot instelling van een onmogelijkheid. Het is immers onmogelijk om de natuur bij wet te veranderen. Gelukkig maar laat de natuur zich niet dwingen door kortzichtige politieke overwegingen vanwege de grote «belgische» politici, die de wereld ons ongetwijfeld benijdt.

Etnische gelijkheid bij wet opdringen of een centrum oprichten dat die etnische gelijkheid als axioma aanneemt, is even dwaas als het bij wet opleggen van minimum of maximum grootte van mensen. Ik verwijs naar een brief die ik vandaag ontvang van het Humanistisch Verbond, dat erop aandringt aandacht te besteden aan de multi-etnische verscheidenheid in de scholen. Wanneer dit geen onverdachte bron is, weet ik het niet meer.

Het oorspronkelijke opschrift van dit wetsontwerp kon de inhoud onmogelijk dekken. Dit opschrift heeft trouwens reeds heel wat inkt doen vloeien. Reeds in de kamercommissie werd geargumenteed dat «gelijkheid van kansen» een heel wat edeler nastreefbaar doel was dan de onmogelijke etnische gelijkheid. De loonslaaf van mevrouw D'Hondt, Johan Leman, weerde zich als de spreekwoordelijke duivel in een wijwatervat om toch maar de term «etnisch» te kunnen behouden in het opschrift. «Gelijkheid van kansen» vond hij veel te vaag en niet beantwoordend aan de ware opdracht van het toekomstige centrum: bevordering van integratie en bestrijding van racisme.

Ik stel dus meteen vast dat een personeelslid van mevrouw D'Hondt, zonder enig mandaat vanwege de kiezer, uitdrukkelijk aan de kamerleden mocht voorschrijven wat de inhoud zou zijn van een centrum dat door de wetgever kon worden opgericht zonder dat ook maar één politicus, om van de door hem gedomineerde politica maar te zwijgen, deze man erop wees dat de rol van dwingende pleitbezorger voor het integratiedogma, onverniegbaar is met een uitvoerende opdracht. Een betere illustratie van dansen naar het pijpen van extra-politieke beslissingszuilen is haast niet te vinden. Ook in deze vergadering, nochtans tot «hoge vergadering» uitgeroepen en binnenkort misschien tot bezinningskamer, bestaat de mogelijkheid dat de wil van een kabinetsmedewerker slechte wet wordt, in de letterlijke betekenis van het woord.

De gegronde opmerkingen in de senaatscommissie over het foutieve opschrift zijn natuurlijk volkomen juist, hoewel zelfs een aanpassing ervan tot «Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding» de ware achtergrondbedoeling van het wetsontwerp niet belichaamt. Duidelijker ware het indien het centrum moest heten: «Centrum voor bezigheidstherapie van sociale welzijnsmedewerkers, werkloos geworden na het bankroet van het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid». Nog duidelijker de bedoelingen vertalend, zou het wetsontwerp als titel kunnen dragen: «Oprichting van een centrum tegen het Vlaams Blok.»

Laten we eerlijk zijn: indien niet, via het democratische ventielkanaal dat de kiezer heeft, onvrede was gesignaleerd met het gevoerde smeltkroesbeleid, indien niet, via datzelfde democratische ventielkanaal, een zetelbedreigend Vlaams Blok oprukte, dan zou van een koninklijk commissariaat in ontbinding, noch van het op te richten centrum, zelfs maar terloops sprake zijn!

Het Vlaams Blok, dat de ongelijkheid van de mensen als een natuurlijk gegeven aanvaardt, heeft geen enkel probleem met de gelijkwaardigheid van alle mensen. Geen enkel volk, waar ook ter wereld, is minderwaardig aan enig ander volk. Elk volk, in eigen cultuurbedding, thuis, heeft het recht op de grootst mogelijke ontplooiingskansen. Deze kansen worden niet gediend door ontworteling en vervreemding. Deze kansen worden afgeremd door de integratieplicht. Vermits ontworteling zelfs aanvaard wordt als een vaststaande criminogene factor, worden de opgedrongen versmelting en integratieplicht, een rem op de gelijkwaardigheid. Geen enkel volk is immers thuis misdadiger van aard dan een ander volk. Enkel de ontwortelde elementen manifesteren zich als meer vatbaar voor misdadigheid, waardoor de onveiligheid van de gewortelden, de autochtonen, toeneemt.

De heer De Loor. — Onveiligheid, die uw partij aanwakkert, mijnheer Verreycken!

De heer Verreycken. — Opgelegde en onnatuurlijke gelijkaardigheid wordt dan een onoverkomelijke handicap voor noodzakelijke aanvaarding van de gelijkwaardigheid.

Indien de Senaat echt wil ijveren voor gelijke kansen voor iedereen, dan moet de Senaat ook aanvaarden dat deze kansen niet geboden kunnen worden in een omgeving die als vijandig wordt

aangevoeld omwille van de cultuurverschillen, de filosofische verschillen, de etnische verschillen. Mooipraterij over etnische gelijkheid, dagdromerij over een smeltkroeswereld, zullen de werkelijkheid niet kunnen ontkennen. Het is niet omdat iemand het zonlicht ontken, dat het verdwijnt. Het is niet omdat bij wet de natuurlijke afstandbewaring wordt verboden, dat zij zou verminderen.

Het Vlaams Blok heeft, vanaf zijn ontstaan, gepleit voor een begeleide en humane terugkeer van het overgrote deel der niet-Europese vreemdelingen naar hun landen van herkomst. Het Vlaams Blok heeft, vanaf zijn ontstaan, het mensonterende systeem van gastarbeid, als vorm van moderne slavernij, aangeklaagd. Het Vlaams Blok heeft, vanaf zijn ontstaan, het nationalistische credo van de gelijkwaardigheid der volkeren, beklemtoond.

Het was steeds opnieuw de kwade trouw van sleurpolitici die ervoor zorgde dat rassenwaan en vreemdelingenhaat in het debat werden gemengd. Beide begrippen werden en worden door volksnationalisten nadrukkelijk afgewezen. Het is niet omdat, in een uitbarsting van stompzinnig oerwoudgeweld enkele Duitse kaalhoofden zichzelf tot rassenwaanvinnigen uitroepen, dat gewoontepolitici het recht zouden hebben om dit op de kar van het Vlaams Blok te laden. Dit is politieke en intellectuele oneerlijkheid.

Het is evenmin omdat in territoriumbeschermende gewelduitbarstingen van Noordafrikaanse gangsterbenden zelfs kinderen worden misbruikt voor onwaardige doeleinden, dat gewoontepolitici het recht zouden hebben om toe te geven aan hun eisen.

Het is tenslotte niet omdat welzijnswerkers in een links nivellerend smeltkroes-apostolaat aan de burger enkel hun waarheid willen opdringen, dat gemandateerden van dezelfde burger geen spreekrecht meer zouden hebben. Het Vlaams Blok zal dit spreekrecht blijven uitputten omdat wij de geweld-oplossing afwijzen en menen dat in een beschaafde samenleving elk gesprek mogelijk moet blijven. Het zijn enkel oud-communisten die de geweld-oplossing kiezen voor etnische zuiveringen en moordpartijen op mensen. Het zijn tegelijk steeds opnieuw de nationalist, zij die menen dat een volk geleid moet worden door het eigen volk, die de eerste doelwitten zijn van niveleerders. Het zijn tenslotte steeds de niveleerders die menen dat nationalist, bestreden worden « met alle middelen ». Dit was duidelijk een socialistische uitspraak in dit halfroond.

Artikel 1 van dit wetsontwerp moet worden gewijzigd in de zin van de kansengelijkheid van de beoogden, in eigen cultuurbedding: thuis. Enkel het inschrijven van de gestimuleerde terugkeeroptie kan beantwoorden aan de veelbesproken « signalen », en zal rassenwaan uitsluiten.

Artikel 2 kan er in zijn uitersten enkel toe leiden dat ook de terugkeeroptie van het Vlaams Blok wordt weerhouden. Enkel zo kan immers elke verdenking van voorkeurbehandeling worden uitgesloten, tenzij het de bedoeling is om onderscheid, uitsluiting, beperking, op grond van het behoren tot een autochtone groep in te voeren. Om, met andere woorden, een nieuwsoortig rassenwaanvinnig klimaat te voeden, maar dan gericht tegen de oorspronkelijke bevolking.

Artikel 3 maakt van de bevoegheidsomschrijving van het centrum een geklutste eierstruif, met als toetje het punt 8: het centrum is bevoegd « om elke andere opdracht, toevertrouwd door onverschillig welke overheid, te vervullen. » Indien deze wet tot in haar uitersten wordt toegepast, kan dus elk lid van eender welke districtsraad — een overheid! — eender welke opdracht aan het centrum geven, waarna het tot vervulling ervan is verplicht. Dergelijke elastiek-clausule, tot in het oneindige rekbaar, hoort niet thuis in een wet. Misschien wel in een wensdroomtekst van kabinetsmedewerkers, maar dat mag de zorg van deze Hoge Vergadering niet zijn!

Artikel 4 verheft het centrum ver boven de verkozen mandatarissen. Het centrum krijgt inderdaad een onbeperkt ondervragingsrecht tegenover alle overheden, terwijl mandatarissen, die hun opdracht op democratische wijze ontvangen, zich moeten beperken tot het stellen van vragen aan ministers die het zich kunnen veroorloven om niet te antwoorden, zoals ikzelf reeds in meerdere gevallen kon ervaren en die het zich tevens kunnen

veroorloven hun antwoordplicht te misbruiken om een scheldtirade tegenover politieke tegenstrevers af te steken, die het peil van de gesprekken aan de toonbanken van « Volkshuizen » niet overstijgt.

Artikel 5 geeft aan « Belgische » ministers de mogelijkheid om, via een koninklijk besluit, de Gemeenschappen en Gewesten onderdanigheid aan het nieuwe centrum op te leggen. Federalisering? Subsidiariteit? Machtsdeling? Machtsteruggave? Vergeet het maar. Het is machts toeëigening en centralistisch dictaatrecht. De boodschap is hier duidelijk: zelfs indien de volkeren in ons land een verschillende aanpak beogen van de gastarbeidersproblematiek, en uiteraard ook degenen die hen leiden, het Vlaams Parlement bijvoorbeeld, wordt hun eigen dynamiek ondergeschikt gemaakt aan de « houten-hamer-bevelen » van het « anti-Vlaams-Blokcentrum ». Dat staat in een federale wet.

Artikel 6 zoekt naar een schaaamlapje ter rechtvaardiging van het centrum en meent dit te vinden in een internationaal verdrag.

Artikel 7 tenslotte geeft vorderingsrecht aan het parallelle beleidscircuit van al dan niet schimmige welzijnsorganisaties en politiek geïnspireerde « groupuscules ». Ik kan u verzekeren dat er tussen de meer dan 90 organisaties die zich voeden met dit thema ook communistische verenigingen zijn die statutair tot doel hebben rassendiscriminatie te bestrijden en die dus een vorderingsrecht krijgen tegenover verenigingen die deze vanzelfsprekendheid toevallig niet in hun statuten inschreven. Met andere woorden, verenigingen die de studentenmoorden op het Chinese « Plein van de Hemelse Vrede » toejuichten en nog steeds verdieden, mogen andere verenigingen en personen opzadelen met de problemen van een rechtszaak, enkel om politieke redenen! Indien dit niet de bedoeling van de wetgever is, dan moet dit artikel worden geschrapt.

Na deze opsomming is het duidelijk dat het Vlaams Blok weet dat gelijke kansen enkel geboden zullen worden indien respect voor de eigenheid der volkeren een eerlijke kans krijgt. Zolang de voorstanders van een kloon, een universeel uitwisselbare mens met enkel economische waarde, en de tegenstanders van de mens als uniek en onvervangbaar element van volkeren de dienst blijven uitmaken, zullen de nationalist hun smeltkroeswaan blijven afwijzen.

Amendering, ertoe strekkend elk artikel af te wijzen omwille van de aangetoonde anomalieën, staat gelijk aan het volkomen afwijzen van dit klooncreërende wetsontwerp, wat het Vlaams Blok dan ook al degenen zal voordoen die zich verzetten tegen slechte wetten die enkel de signaalgever willen bestrijden, doch niet de oorzaak van de signalen.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Bij de Eerste minister wordt een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding opgericht, hierna « het Centrum » genoemd. Het Centrum heeft rechtspersoonlijkheid.

Article 1er. Il est créé auprès du Premier ministre un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme, ci-après dénommé « Le Centre ». Le Centre jouit de la personnalité juridique.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Het Centrum heeft als opdracht de gelijkheid van kansen te bevorderen en elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van ras, huidskleur, afstamming, afkomst of nationaliteit te bestrijden.

Art. 2. Le Centre a pour mission de promouvoir l'égalité des chances et de combattre toute forme de distinction, d'exclusion, de restriction ou de préférence fondée sur la race, la couleur, l'ascendance, l'origine ou la nationalité.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Het Centrum is in de uitoefening van zijn opdracht volkomen onafhankelijk.

Het Centrum is bevoegd:

1° Om alle studies en onderzoeken uit te voeren die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van zijn opdracht;

2° Om adviezen en aanbevelingen te richten tot de overheid ter verbetering van de reglementering, met toepassing van artikel 2 van deze wet;

3° Om aanbevelingen te richten aan de overheid, privépersonen of instellingen naar aanleiding van de resultaten van de sub 1° vermelde studies en onderzoeken;

4° Om binnen de perken van zijn opdracht bepaald bij artikel 2 hulp te verlenen aan een ieder die om raad vraagt in verband met de omvang van zijn rechten en verplichtingen. Die hulp bestaat in het verstrekken van inlichtingen en raadgevingen aan de betrokkene over de middelen die hij kan aanwenden om zijn rechten te doen gelden;

5° Om in rechte op te treden in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden aanleiding kan geven;

6° Om, in het kader van zijn opdrachten, instellingen, organisaties en rechtshulpverleners te ondersteunen en te begeleiden;

7° Om in het kader van zijn opdracht alle nodige informatie en documentatie aan te leggen en te verstrekken;

8° Om elke andere opdracht, toevertrouwd door onverschillig welke overheid, te vervullen.

Art. 3. Le Centre exerce ses missions en toute indépendance.

Le Centre est habilité:

1° A effectuer toutes les études et recherches nécessaires à l'accomplissement de sa mission;

2° A adresser des avis et recommandations aux pouvoirs publics en vue de l'amélioration de la réglementation en application de l'article 2 de la présente loi;

3° A adresser des recommandations aux pouvoirs publics et aux personnes et institutions privées sur la base des résultats des études et des recherches visées sous le 1°;

4° A aider, dans les limites de sa mission définie à l'article 2, toute personne sollicitant une consultation sur l'étendue de ses droits et obligations. Cette aide permet au bénéficiaire d'obtenir des informations et des conseils sur les moyens de faire valoir ses droits;

5° A ester en justice dans tous les litiges auxquels l'application de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie pourraient donner lieu;

6° A assurer, dans le cadre de ses missions, un soutien et une guidance à des institutions, organisations et dispensateurs d'assistance juridique;

7° A produire et fournir toute information et toute documentation utiles dans le cadre de sa mission;

8° A accomplir toute autre mission confiée par tout pouvoir public.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De bevoegde ministers en staatssecretarissen stellen het Centrum de informatie ter beschikking die vereist is voor het volbrengen van zijn opdrachten.

Het Centrum kan het advies inwinnen van de Gemeenschappen, de Gewesten, de provinciale en de lokale overheden en van elke andere openbare instelling als dit nuttig is voor de uitvoering van zijn opdracht.

Art. 4. Les ministres et secrétaires d'Etat compétents mettent à la disposition du Centre les informations nécessaires à l'accomplissement de ses missions.

Le Centre peut demander l'avis des Communautés, des Régions, des autorités provinciales et locales ainsi que de tout autre organisme public, si cela s'avère utile à l'exécution de sa mission.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. De Koning bepaalt, bij in Ministerraad overlegd besluit, het organiek statuut van het Centrum.

Dit statuut bepaalt onder andere:

1° De structuur van het Centrum zodat de verschillende taken, vermeld in artikel 3, optimaal georganiseerd kunnen worden en de medewerking van de Gemeenschappen en Gewesten gewaarborgd wordt;

2° De aanwijzingsmodaliteiten van zijn leden;

3° Het statuut van zijn medewerkers;

4° De financieringsmodaliteiten.

Art. 5. Le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le statut organique du Centre.

Ce statut arrêtera notamment:

1° La structure du Centre de manière à pouvoir organiser de façon optimale les différentes compétences mentionnées à l'article 3 et à garantir la collaboration des Communautés et des Régions;

2° Les modalités de désignation de ses membres;

3° Le statut de ses collaborateurs;

4° Les modalités de son financement.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. Elk jaar brengt het Centrum aan de Eerste minister verslag uit over zijn opdracht. Deze zendt een afschrift van dat verslag aan de Kamer van volksvertegenwoordigers en aan de Senaat en verzekert er de publikatie van.

Het Centrum stelt het tweejaarlijks verslag op dat België overeenkomstig artikel 9 van het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, opgemaakt te New York op 7 maart 1966, bij de VN-Commissie voor uitbanning van rassendiscriminatie moet indienen betreffende de wetgevende, gerechtelijke, bestuurlijke of andere maatregelen die genomen werden ter uitvoering van de bepalingen van dit verdrag.

Art. 6. Le Centre soumet annuellement un rapport sur sa mission au Premier ministre. Celui-ci transmet une copie de ce rapport à la Chambre des représentants et au Sénat et en assure la publication.

Le Centre établit le rapport bisannuel que, conformément aux dispositions de l'article 9 de la Convention internationale sur l'élimination de toutes formes de discrimination raciale, faite à New York le 7 mars 1966, la Belgique doit présenter au Comité des Nations unies pour l'élimination de la discrimination raciale sur les mesures d'ordre législatif, judiciaire, administratif ou autres qu'elle a arrêtées en exécution des dispositions de cette convention.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. Artikel 5, eerste lid, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, wordt vervangen door wat volgt:

«De instellingen van openbaar nut en verenigingen die op de dag van de feiten sedert ten minste vijf jaar rechtspersoonlijkheid bezitten, met uitzondering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding dat niet onder deze termijn valt, en zich statutair tot doel stellen de rechten van de mens te

verdedigen of rassendiscriminatie te bestrijden, kunnen in rechte optreden in alle rechtsgeschillen waartoe de toepassing van deze wet aanleiding kan geven, wanneer afbreuk is gedaan aan hetgeen zij statutair nastreven. »

Art. 7. L'article 5, alinéa 1er, de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie, est remplacé par ce qui suit :

« Lorsqu'un préjudice est porté aux fins statutaires qu'ils se sont donné pour mission de poursuivre, tout établissement d'utilité publique et toute association, jouissant de la personnalité juridique depuis au moins cinq ans de la date des faits, à l'exception du Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme qui n'est pas tenu par ce délai, et se proposant par leurs statuts de défendre les droits de l'homme ou de combattre la discrimination raciale, peuvent ester en justice dans tous les litiges auxquels l'application de la présente loi donnerait lieu. »

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — De commissie stelt een nieuw opschrift voor dat luidt: ontwerp van wet tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

La commission propose un nouvel intitulé ainsi rédigé: projet de loi créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme.

Is de Senaat het met die tekst eens?

Ce texte rencontre-t-il l'accord de l'assemblée? (*Assentiment.*)

Het nieuw opschrift is goedgekeurd.

Le nouvel intitulé est approuvé.

We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VAN HET BE- GROTINGSJAAR 1992 — SECTIE 32 — MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET GENERAL DES DEPENSES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1992 — SEC- TION 32 — MINISTERE DES AFFAIRES ECONOMIQUES

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1992 — sectie 32 — ministerie van Economische Zaken.

Nous abordons l'examen du projet de loi ajustant le budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1992 — section 32 — ministère des Affaires économiques.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Verleyen, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Persone ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Artikel één luidt:

Artikel 1. De vastleggingskredieten geopend in de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1992 — onder de sectie « ministerie van Economische Zaken » (32) en de afdeling « Algemene Directie van de Algemene Diensten » (41) — worden

verhoogd ten belope van 0,6 miljoen frank voor het programma 32.41.2, luidend « Algemene steun aan de verschillende administraties van het ministerie van Economische Zaken ».

Article 1er. Les crédits d'engagement ouverts au budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1992 — sous la section « ministère des Affaires économiques » (32) et la « Direction générale des Services généraux » (41) — sont majorés à concurrence de 0,6 million de francs pour le programme 32.41.2 libellé: « Aide générale aux différentes administrations du ministère des Affaires économiques ».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. De bijkredieten vorige jaren geopend in de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1992 — onder de sectie « ministerie van Economische Zaken » (32) en de afdeling « Administratie voor Energie » (52) — worden verhoogd ten belope van 14,2 miljoen frank voor het programma 32.52.8, luidend « Lasten van het verleden ».

Art. 2. Les crédits supplémentaires pour années antérieures ouverts au budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1992 — sous la section « ministère des Affaires économiques » (32) et la division « Administration pour l'Energie » (52) — sont majorés à concurrence de 14,2 millions de francs pour le programme 32.52.8, libellé: « Charges du passé ».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. De niet-gesplitste kredieten geopend in de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1992 — onder de sectie « ministerie van Economische Zaken » (32) en de afdeling « Algemene Directie van de Algemene Diensten » (41) — worden verminderd ten belope van 2,0 miljoen frank voor het programma 32.41.2, luidend « Algemene steun aan de verschillende administraties van het ministerie van Economische Zaken ».

Art. 3. Les crédits non dissociés ouverts au budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1992 — sous la section « ministère des Affaires économiques » (32) et la division « Direction générale des Services généraux » (41) — sont diminués à concurrence de 2,0 millions de francs pour le programme 32.41.2, libellé: « Aide générale aux différentes administrations du ministère des Affaires économiques ».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 4. De niet-gesplitste kredieten geopend in de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1992 — onder de sectie « ministerie van Economische Zaken » (32) en de afdeling « Administratie van de Nijverheid » (51) — worden verminderd ten belope van 4,0 miljoen frank voor het programma 32.51.1, luidend « Specifieke activiteiten ».

Art. 4. Les crédits non dissociés ouverts au budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1992 — sous la section « ministère des Affaires économiques » (32) et la division « Administration de l'Industrie » (51) — sont diminués à concurrence de 4,0 millions de francs pour le programme 32.51.1, libellé: « Activités spécifiques ».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. De niet-gesplitste kredieten geopend in de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1992 — onder de sectie « ministerie van Economische Zaken » (32) en de afdeling « Administratie voor Energie » (52) — worden verminderd ten belope van 8,2 miljoen frank voor het programma 32.52.5, luidend « Verbetering levensomstandigheden en veiligheid bevolking ».

Art. 5. Les crédits non dissociés ouverts au budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1992 — sous la section « ministère des Affaires économiques » (32) et la division « Administration pour l'Energie » (52) — sont diminués à concurrence de 8,2 millions de francs pour le programme 32.52.3, libellé: « Amélioration des conditions de vie et de la sécurité de la population ».

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 6. De door deze wet geopende kredieten zullen door de algemene middelen van de Schatkist worden gedekt.

Art. 6. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* verschijnt.

Art. 7. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Mesdames, messieurs, je vous propose d'interrompre ici nos travaux.

Ik stel voor onze werkzaamheden te onderbreken. (*Instemming.*)

Nous les poursuivrons cet après-midi à 14 heures 30.

Wij zetten deze voort vanmiddag om 14 uur 30.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 12 h 45 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten om 12 h 45 m.*)